

hol ők és eleik születtek, akár más vármegyékben, a hová elszármaztak. És ki fognak fejlődni azokban is, a kik előtt — a mint Tisza István gróf képviselőházi beszédében mondta, — épp az új törvény nyitja meg a közigazgatásban való érvényesülés útját, ha arra tehetségük és rátermettségük van.

Ez a rátermettség, a hajlam és a képesség fogja megszabni a jövő Magyarországon az emberek útját, — nem a leszámazás. Szűk látókörré vall az a nézet, mintha a történelmi középosztály gyermekei — maradjunk meg ennél az elnevezésnél — egyedül, vagy leginkább a vármegyei szolgálatra lennének utalva a pályaválasztásnál. Hiszen egyre többben vannak közülük a mérnökök, ügyvédek, bankhivatalnokok, orvosok sőt a vállalkozók, nagyiparosok, a kereskedők között, a nélkül, hogy ezeket a hivatásköröket idegen, vagy sikamlós területnek kellene érezniük. Viszont a vármegyei szolgálat eddig is eléggé keveredett olyanokkal, akiknek apja, vagy nagyapja egyszerű kisgazda, tanító, földmives, vagy kisiparos volt, akiknek tehát nem a származás adott ajánló levelet a nemes vármegyéhez.

A közigazgatás államosítása a maga természeténél fogva erősebb fegyelmet, a kötelességérzetnek nagyobb mérvét kell, hogy kifejlessze a vármegyei hivatalokban. Nem annyira azért, mert a tisztviselők a kormánytól fognak függeni, hanem a miatt, hogy az ellenőrizett fegyelem és a méltányolt ügyszeretet és buzgalom nyitja meg az előmenetelnek az útját. Ez kell, hogy a döntő legyen; ez választja ki a közigazgatásban az arra valókat és az oda nem alkalmasokat. Megvagyunk győződve, hogy az ily kirosztálás mellett a vármegyék mai tisztviselői tulnyomó részben a helyükön maradnak, és így is többség-

ben lesznek közöttük annak az osztálynak tagjai, a kiket tényleg meg kell tartani a közigazgatásnak, a míg csak lehet. De azáltal, hogy ha mind nagyobb számmal fognak oda kerülni a más rétegekből valók, olyanok, a kiknek a tehetségük és ambíciójuk szerezt ott helyet és érvényesülést, se a nemzetnek, se pedig a közigazgatásnak semminő veszedelme nem származik. Ha az ország sorát nem kellett féltetni olyan miniszterektől, államtitkároktól, tábornagyoktól és kuriai biráktól, akik az ősök nélkül való, szürke polgári családból, minden történelmi tradíció biztatása nélkül indultak el a közpályára és jutottak el nagy, felelősségteljes hatáskörökbe, akkor a vármegyei szolgálatot is nyugodtan megoszthatják a polgári elemekkel azok a családok, a melyek eddig annak legtöbb polcát betöltötték.

Főispánok és gyakornokok

(A javaslatok vitája a bizottságban. — A miniszterelnök nyilatkozata.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, június 25.

A képviselőház közigazgatási és pénzügyi bizottsága ma délelőtti fél tizenegy órakor folytatta a vármegyei reformjavaslat részletes tárgyalását.

A vita ma is — mint az eddigi napokon — kiterjedt a kisebb részletekre is. Renkivül sokat foglalkoztak azzal a helyzettel, amely a reform után a főispáni állásokra, a főispánok rangja tekintetében bekövetkezik. Jellemző nyilatkozatok hangzottak el azokról az aggodalmakról is, amelyeket a megyei gentry rendszerére alapított közigazgatás hívei táplálnak. A vitákban fáradhatatlanul vett részt a miniszterelnök is.

Tisza a decentralizáció ellen.

A harmadik javaslat hatodik paragrafusánál Tisza István gróf kijelenti, hogy nem tudja helyeselni azt a nézetet, amely, kerületi hatóságok felállítását tartja szükségesnek. A

kerületi hatóságok csak a miniszteriumok és vármegyék közé ékelődhetnek, de szervezésük nem vezetné oly decentralizációra, mely a közigazgatást gyorsabbá tenné. Ezt csak oly decentralizációval lehet elérni, amely a vármegye-nél állapodik meg. Ez karöltve kell hogy haladjon a tisztviselői kar jó beiskolázottságával és a közigazgatási jog korszerű fejlesztésével. Az iskolázott tisztviselői karnak egyik előfeltétele a kinevezési rendszer és azért ebből a szempontból is nagy haladás a jelen javaslat. A kerületi hatóságok felállításával mellett azt hozzák fel, hogy ezek elősegítenék nagy vidéki központok létesülését. Ezzel szemben nem hallgathatja el azt a megjegyzést, hogy ily centrumok kialakulását természetes uton, kulturális és gazdasági fejlődés útján lehet elérni. Magyarországon a népfajok elhelyezkedése földrajzilag olyan, hogy a magyarság zöme az ország közepén, az alföldön foglal helyet, és minnél inkább haladunk a periferiák felé, annál inkább ritkul a magyar elem. Nagyon is megfontolandónak tartja, hogy a vidéki centrumok nem szolgálhatnak-e centrifugális törekvést? Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a nemzetiségek kulturája rohamosan fejlődik, a maguk külön, zárt intellektuális élete szintén gyors emelkedést mutat és bizonyos gócpontokban összpontosul. Ha tehát

bizonyos nagy vidéki központok ezeken a nemzetiségi vidékeken alakulnának ki, a nemzetiségi törekvéseknek oly gravitációs központjává alakulnának, amelyek kialakulását lehetetlen aggodalom nélkül nézni.

Ajánlatosabb tehát megmaradni a nemzeti politika által követett évezredes gyakorlati uton. Nem akarja a vármegye és a központi kormány közé a kerületi hatóságot iktatni, sőt ahol ilyen szerv kialakult, ott is meg kell azt szüntetni.

Szükség van a főispáni állásra!

A főispán és alispán közt azt a szolgálati viszonyt tartja a legalkalmasabbnak, amelyet a javaslat kontemplál. Téves az a felfogás, hogy a főispán és alispán közti szolgálati viszony egészséges fenntartása a jövőben annak következtében, hogy az alispán kinevezett tisztviselő lesz, nehezebbé válik. Az ellenkezője áll: inkább a választott alispánnal volt lehetséges a főispánnal való kollízió, mert egy ismerős vármegye erős alispánja, ha a főispánnal szembe került, érezhette, hogy a háta mögött egy nagy társadalom áll, amelynek támogatására számíthat. Felemlítették azt is, hogy a kinevezési

December 3.

Igazán hiába találnak föl akármit is az emberiség lángelméi, az ostoba libát még a legsebbe találmány sem teszi okossá.

Az ostoba liba alatt, megvalloim magamat értettem. Ma délelőtti tíz percben, mialatt a fenyvesítő gép néhány köbméter friss tátrai levegővel telítette meg a tantermet, bánatos arccal, tártam föl a szomorúságomat az én derék kis kókényszemű Szigma pajtásom előtt (már mi lányok csak így hívjuk egymás között magunkat.) Ő figyelmesen végighallgatott, aztán karcsu alakjával (ezt a karcsúságot a múlt század legjobban befűzött dámája is bizvást megirigyelte volna tőle) kecsesen hátrahajolva, bájos mosollyal hunyorított a szemem közé:

— És te ezen még busulsz, kis Gamma? Látszik, hogy rossz tanuló vagy, szívem, és nem tudod, hogy a telepathikon áramját is épp úgy meg lehet csapolni, mint a hogy — ennyit már csak tudsz a rezgés történelméről? — már a múlt század elején is meg tudták csapolni utközben a marconigram-mokat!

Almélkodva néztem rája.

— Azt tudom, édes Szigma, hogy a telepathikont is meg lehet csapolni. De... de hát... hogy képzeled te ezt a dolgot tulajdonképpen? n sehol sem tudok hozzájutni telepathikonhoz, — hisz jól tudod, hogy csak hatósági engedéllyel lehet vásárolni, — az intézeti... az intézeti készülék pedig...

Szigma nagyot kacagott:

— Az intézeti készülék pedig villamos lakat alatt van, hahaha! Ugy-e, ezt akartad mondani? (— Ezt.) Hahaha, kis csacsi, csak-hogy te nem tudod ám, hogy nekem van egy elektromos horgom az ilyesmikhez (a bátyám laboratóriumából loptam és azzal akárkikor beleakaszthatom a nénéd meg a vőlegénye telepathikus áramját például a mi intézeti telepathikonunkba.

Elképedtem.

— Igazat beszélsz, Szigma?

— És, ha pontosan megmondom neked az 5 kapcsolási idejüket, akkor...

— Kérlek — vágtam izgatottan a szavába, — ők épen délelőtti tizenegykor kapcsolják össze magukat. Ez pedig... ez pedig a mi kísérletező óránk az intézetben...

A következő pillanatban Szigma derékon kapott és mintha megbolondult volna, körülöncolta velem a tantermet.

— Nagyszerű! Nagyszerű! — kiabálta kacagva. — Lányok, holnap a kísérleti órán az egész osztály forró szerelmes csókokat fog kapni egy vőlegénytől a déli sarkról!

A lányok ujjongva tódultak körénk. Szigma intőleg emelve föl a két ujját, halkán suttyogta feléjük:

— Csak aztán, gyerekek, semmi föltűnés! Akármilyen tüzesek lesznek is a csókok, nem szabad megborzongani! Mindenki csak olyan nyugodt arcot vágjon, mintha azt érzékítené eléje a telepathikon, amit a tanárnő bejelent.

Általános helyeslés volt a válasz, én pedig a holnapi nap perspektívájától kissé magam is megkábulva, félig gyönyörrel, de félig mégis csak bizonyos zugolódással dűnyögtem magamban, hogy:

— Tessék, most velem együtt az egész osztály fogja élvezni a csókját. Lám, ez az intézeti készüléknek a hátránya!

December 4.

Megtörtént. A tanárnő kiugratta a falból a villamos lakat alól a készüléket és unalmas hangon olvasta le a tanrendről:

— Niagara vizesés, Uzás a vizesés ellen erőszétvetővel.

A gép megindult. Ilyenkor mindnyájunknak az érzékítő gőcpontra kell nézni s aztán megvan a nagy boszorkányság. Béta kisasszony, a tanárnő, a készülék megindítása után rendszerint hátat szokott fordítani az osztálynak s ennél fogva a kísérletből se nem lát, se nem hall, vagy érez semmit. Nem csoda. Már torkig lehet velük, annyiszor végigcsinálta őket. E helyett Béta kisasszony inkább kinéz az ablakon és vénleány léteire alkalmasint ábrándozik a jó Isten tudja, miről.

Most is így történt. Jött a Niagara, aztán egy biborcsókos nő kaucuk ruhában és kezében az erőszétvetővel egyszerűen nekiment a rettentőn zugó vizesésnek (ezt a zugást, csupán mi hallottuk, akik a gőcpontra néztünk) s nagyon ügyesen fölfelé kezdett kapaszkodni vele a vizesésen. Igazán csinos dolog volt. Most Szigma egyszerre csak suttyomban alóvotta a

rendszer következtében az alispán állandó, míg a főispán a kormány távozásával, vagy anélkül is rövid idő múlva távozhat. Ez az érv nem állhat fenn, hisz ezt minden miniszteri tisztviselő mondhatja minden miniszterre. Míg a főispán a kormány bizalmát bírja, addig az alispán minden szembelyezkedése azt eredményezhetné, hogy a főispán a belügyminiszternél az alispán áthelyezését eszközölné ki.

Felmerült az a kérdés, hogy egyáltalán szükséges-e a főispáni állás fenntartása? Felhozták, hogy amikor nincs a vármegyének választott tisztviselői kara, akkor a kormánynak sincs szüksége bizalmi emberre, aki nem rendelkező hatóság, hanem csak felügyeleti jogot gyakorol. E felfogással szemben az a véleménye, hogy a főispáni állás fenntartása szükséges. Szükséges a főispánban egy oly közeg fenntartása, aki nem áll közvetlen kapcsolatban a bürokratizmussal, akinek

fontos szerepe, hogy a megye nem tisztviselői közönsége és a hivatalnok közötti kapcsolatot fenntartsa, mert a kinevezési rendszerrel felmerült annak lehetősége, hogy e két elem egymástól távolodjék.

Fontosnak tartja, hogy a főispán, aki elnöke a közgyűlésnek, a közigazgatási bizottságnak, aki a vármegye közgyűlésének színe előtt teszi le az esküt s így szorosan kapcsolatba jut a közönséggel, a hivatalnoki apparátus feje maradjon s fontosnak tartja ezt abból a szempontból is, hogy a hivatalnoki kar csak a közigazgatást intézze és mentes maradjon minden pártpolitikai szemponttól. Csak a hipokrita frazeológia emlegetheti, hogy a parlamenti kormányzás mellett lehetséges olyan megoldás, mely szerint a vármegye élén ne álljon a kormány bizalmi embere. Sehol a világon nem találnak ily megoldást s e tekintetben Angliára hivatkozik.

Khuen-Héderváry Károly gróf a maga részéről annak a felfogásnak ad kifejezést, hogy a főispán ellenőrző hatásköre sokkal inkább kidomborodik most, mint a volt választott tisztviselőkkel szemben. Szükségesnek tartja ezt azért is, mert a felügyeleti jogot inkább gyakorolhatja a nem hivatalnok főispán, mint az alispán.

Sándor János belügyminiszter a szakigazgatási ágak felsorolásába a gyermekvédelem felvételét javasolja.

A bizottság a belügyminiszter módosításával fogadja el a paragrafust.

zsebéből a lopott elektromos horgát, beigazította a déli sarki jéggyár és a mi lakásunk közt levő áramban s a következő szemhunyorításban (nagy isten, micsoda kéj!) Szigmával és velem együtt már az egész osztály csak úgy hápogott attól a tüzes csöközöntől, amit (— Tizenharmadikán hazamegyek — cupp! — tizennegyedikén nálatok leszek — cupp! cupp! — Te édes! — cupp! cupp! cupp! — Te gyönyörű! — cupp! cupp! cupp! cupp! stb.) a földközi jéggyár irodájából Gyula telepáthikonja és én szerelmes Ipszi nénémnek s vele együtt egész osztályunknak az ajkára csattogtatott.

Erre a leigázó, erre az elbódító szédületes hatásra (Gyulám! Gyulám!) nem voltunk elkészülve. Ez nem volt benne a programban s így nem csoda, ha szinte önkívületi hápogásunk végre Béta kisasszonyt is kizökkentette az ábrándozásaiból s visszafordítván a sovány, szikár alakját az ablaktól, felénk irányította a tanárnő szigorú tekintetét:

— No, mi az, leányok? Csak nem fröcscent viz a szájukba a Niagarából, hogy úgy hápognak?

Felelni szeretnünk volna neki (legalább én,) hogy:

— De—ehogy kisasszony! Csak a remek mutatóványon csodálkozunk! — A déli sarkról érkező csökök azonban most már minden társalgó hang nélkül oly elemi erővel zúdultak az ajkunkra s Gyula oly fékevesztetten szorította magához telepáthice derekunkat, hogy a szó szoros értelmében elállt a lélekzetünk és már

A radikális veszedelem.

A hetedik szakasznál Vermes Zoltán felveti a kérdést, nem lehetne-e ott, ahol királyi táblaszékhely van, a főispánokat, mint a táblaelnököket a negyedik fizetési osztályba sorozni. A főispán a kormány bizalmasa, tehát első embernek kell lennie. Ezzel az intézkedéssel sok surlódásnak elejét lehetne venni. Nem tud belenyugodni abba, hogy a közigazgatási gyakornokokat ne a főispán nevezze ki, aki ismeri a vármegye dominálót, megdönthetetlen hazafiasságu családjait, akinek apja, öregapja mind közszolgálatot teljesített.

Jóhet olyan kormány, amely tele-rakja a vármegyét holmi szedett-vedett budapesti radikális alakokkal

és hogy hová fogják ezek a tisztviselők a népet vezetni, annak a jó isten a megmondhatója. Sajnos, ma minden a szent demokrácia jelszava alatt történik. Fél attól, hogy ha ezt a törvényt tulságos radikálisan alkotják meg, egy évtized múlva — ne adja az isten — vissza fogjuk kívánni a régi vármegyei nemzeti életet.

Simonsits Elemér a főispánok egy hányadát a negyedik fizetési osztályba sorozná.

Jakabffy Imre utal arra, hogy a szakasz lényegesen kiterjeszti a főispán ellenőrzési és felügyeleti jogát. Ha ezt a nagy hatáskört figyelembe veszi, óhajtaná tartja a főispáni állást kvalifikációhoz kötni, mert különben esetleg egy avatatlan ember nem fogja tudni erős szaktudást igénylő felügyeleti jogát gyakorolni. Kivételes esetben nem mondja, hogy ne lehessen ettől a szabálytól eltérni, de a generális elvet szeretné törvénybe iktatva látni.

Beóthy László utal arra, hogy a főispáni állás nincs fizetési osztályba sorozva, hanem ellátása az V. fizetési osztálynak megfelelő. Ha a főispánt a negyedik fizetési osztályba soroznák, ezzel egyúttal fizetési osztályba sorozott tisztviselővé tennék meg, ami bajosan egyeztethető össze az állás kivételes jellegével.

Páll Alfréd a felügyeleti jogot a gyermekvédelemre is ki kívánja terjeszteni.

hápogni sem tudtunk. Csak mohó élvezettel, háborzongva rögzítettük beleugrészolván az egész lényünket a gőcpontra, tizenhat esztendő szívének egész édes gyötrelmével vergődve (mint a hálóban valami bohó aranyhalacska) a Gyula meg Ipszi néném forró szerelmében.

Már nem féltünk a tanárnő haragjától, nem gondoltunk arra sem, hogy valószínűleg mindnyájunkat kicsapnak az iskolából, nem láttunk, nem hallottunk, nem gondoltunk és nem éreztünk már semmit, semmi mást, csak az Ipszi áramáról elfogott csökök, ölelést, izzó gyönyörűséget. Félig majdhogynem eszméletlenül csücsörítettük (a hogy később elmondtuk egymásnak) az ajkunkat és a remegő, nedves ajkunkon ez a tulvilági név rezgett:

— Gyula! (vontatottan) Gyu—ula—a!

Aztán egyszerre csörrent valami a földön s a gőcpontra újra ott zuhogott a Niagara, fönt a tetején a bibircsókös hölgygel. A számár Szigma ejtette el nagy izgalmában az elektromos horgot. Egyszerre magunkhoz térünk és megrettenve fordultunk az ablak irányába s a következő pillanatban meghökkenve, megindultunk, de a helyzet önkéntelen komikumától mégis alig visszafojtható pajkos kacajjal néztünk a szigorú Béta kisasszonyra, a mint sovány karját ölelésre tárva, csaknem öntudatlanul meredt a gőcpontra, miközben a még mindig csökökre csücsörített vértelen ajka átszellemülten susogta:

— Még soha!... Vegye föl a horgot!... Ugy, csak... csak csökölj, csökölj!

A főispán kvalifikációja.

Tisza István gróf Rakovszky István előadóval polemizál. A javaslat a járási bizottságoknak, a közigazgatási bizottságnak, a főszolgabíróknak s a főispánoknak a nép művelődési célját szolgáló egyesületek tekintetében biztosít hatáskört, de nem volna célszerű a középiskolákat más, mint szakember felügyelete alá helyezni. Nincs kifogása különben az ellen, ha a bizottság a kormányt annak precizizálására hívna fel, hogy a főispánt mily állások betöltésénél hallgassa meg a miniszter. Jakabffyval szemben arra utal, hogy a legtökéletesebb kvalifikációnak az egyénit tartja, minden más sablonos, mert csak külső motívumokat keres. Volt Magyarországnak két nagy kiváló minisztere, akik nem lehettek volna szolgabírák: Hieronymi és Andrássy Gyula gróf, már pedig a hivatottságot senki el nem vitathatja tőlük. A helyettesítési jogot azért nem kívánja a főispánra bízni, mert tekintettel kell arra lenni, hogy a helyettesítés igen gyakran a kinevezést előzi meg s a miniszter, ha a fiatal tisztviselőt ki akarja próbálni, előbb helyettesítéssel bizza meg. A gyakornoki kinevezés tekintetében méltányolja a Vermes által említett aggodalmakat, de ha egyszer oly kormány kerül uralomra — amitől isten mentsen — amely a vármegye törzsökös, hazafias családjainak sarjait azért mellőzné, hogy máshonnan destruktív elemeket hozzon a vármegyei közigazgatásba, az ily kormány törekvéseit a főispán amúgy sem tudná megakadályozni. Más szempontból viszont minden társadalmi osztálynak megkívánja a jogot s módot adni arra, hogy a közigazgatási pályán érvényesüljön.

Szentpály István azt kívánja, hogy az alispánt a főispán ne, csak a miniszter függesszhesse fel.

A számonkérő szék.

Sándor János belügyminiszter kijelenti, hogy a gyakornoki kinevezés tekintetében sokáig azon a véleményen volt, hogy azt a főispánra kell bízni, de felfogása megváltozott, mert jövőre a minisztériumba csak a külső szolgálatból fognak tisztviselőket kinevezni s módot kell adni a miniszternek, hogy erősít kipróbálja. Javasolja, hogy a hetedik szakaszhoz a következő pótlást vegyék fel:

— Minden rendes közgyűlés előtt elnöklése (tudniillik a főispán elnöklése) mellett számonkérőszéket tart, amely számonkérőszék tagjai az alispán, a főszolgabíró, a tiszteletbeli főügyész, az árvaszéki elnök, a szakigazgatási ágak vezetői és a közgyűlés által e célra három évenként választott két bizottsági tag. A számonkérőszék során a főispán a paragrafus harmadik pontja alapján jár el és a jegyzőkönyvet a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti.

A bizottság a szakaszt Sándor János belügyminiszter és Páll Alfréd módosításával elfogadta.

A tizedik szakasznál Szcitovszky Béla a főispán rangját más helyi főtisztviselőkkel szemben kívánja rendezni.

Tisza István utal arra, hogy a dolog természetében rejlik, hogy a politikai hatóság áll rangban első helyen.

A bizottság a szakaszt változatlan szöveggel elfogadja.

Virilis jog több vármegyében.

A második fejezet szakaszait Rakovszky István előadó ismerteti. A 13. szakasznál Czobor László bár helyesnek tartja, hogy a vármegye székhelyén lakhellyel bíró a megyében is megválasztható legyen törvényhatósági bizottsági taggá, de ezt az intézkedést nem ki-

vánja Budapestre kiterjeszteni. *Beöthy* László felszólalása után *Tisza* István gróf Czobor szavaira reflektálva utal arra, hogy a fővárossal kivételt tenni nagyon feltűnő volna. A bizottság a szakaszt változatlanul fogadja el...

Simonsits Elemér bár hive a virilizmusnak, nem tartja helyesnek, hogy több megye területén birt vagydon alapján több vármegyében gyakorolhassa az illető virilis jogát. — *Vermes* Zoltán tekintettel arra, hogy a bizottsági tagság vagyoni jelentőséggel is bír, az eredeti szöveg elfogadását ajánlja.

Tisza István gróf kijelenti, hogy a dolognak nincs tulságos jelentősége, de elvben helyesebb az eredeti szöveg. Helyes az, hogy a helyi önkormányzatban azok gyakoroljanak szavazati jogot, akiknek ott érdekelttségük van. Igaza van *Simonsits*nak, hogy egy ilyen virilis a másik törvényhatóságból kiszorít egy virilist, de olyanok, akiknek két, vagy több megye területén van birtokuk, vagy vagyonuk, csak csekély számban vannak.

A bizottság a szakaszt változatlanul elfogadta.

A 16. szakaszt a bizottság *Sándor* János belügyminiszter javaslatára oly értelemben módosítja, hogy ugyanazon vármegye több községében megválasztott bizottsági tagokat, vagy a megválasztott virilis bizottsági tagokat a törvény arra kényszeríti, hogy mandátumaik közt válasszanak.

A 31. paragrafusnál *Tisza* István gróf utal arra, hogy az adónak kettős beszámítása tekintetében a régi kategóriákat vették át.

Pál Alfréd örömmel üdvözli a virilizmus fenntartását, mert az a nagyobb vagyoni erővel együttjáró magasabb értelmiségnek a megyei igazgatásban való érvényesülését jelenti és szolgálja.

A 34. paragrafus tárgyalása után a bizottság ülését délutánra halasztották.

A megyei táblabírák joga.

Délután fél öt órakor a bizottság folytatta tárgyalását. A 41. szakasznál *Jakabffy* Imre javasolja, hogy abban az esetben, ha a vármegyei tisztviselő elleni fegyelmi vizsgálat elrendelése felett dönt a közgyűlés, a tisztviselők ne szavazhassanak. *Vojnich* István báró nem lát okot erre az intézkedésre. *Tisza* István gróf hozzászólása után a bizottság a szakaszt változatlanul elfogadja.

A 46. szakasznál a szakasz törlését javasolja *Simonsits* Elemér, azonban a bizottság a szakaszt változatlanul fogadja el.

Az 54. szakasznál *Rakovszky* István előadó osztja azon nézetet, amely táblabírói intézmény felállítását nem tartja célszerűnek. Ez az intézmény az életben nem fog beválni, helyesebbnek tartja helyette egy kisebb, talán három tagú bizottság szervezését. *Szcsitovszky* Béla és *Jakabffy* Imre osztják nézetét, míg *Tisza* István gróf utal arra, hogy a súlypont nem a táblabírákon, hanem a közgyűlésen van. Ha a kormány és vármegye között komoly konfliktus támadt, a közgyűlés a panaszjog. A táblabíró szerepe az, hogy megkísérli előbb a miniszterhez felírva elenyésztetni az ellentéteket, de ha felírta nem vezet eredményre, akkor kezdődik a közgyűlés szerepe. Nem tartja célszerűnek, hogy a táblabírói állás helyett 3 tagú testületet szervezzenek.

Sándor János belügyminiszter indítványozza, hogy a táblabírói választásokat illetőleg hagyják ki a titkosságra vonatkozó intézkedést és módosítsák a szakaszt úgy, hogy a táblabírótól a megbízást a törvényhatósági bizottsági tagok egytized részének indítványára vonhatja meg a közgyűlés. A bizottság a szakaszt a miniszter módosításával elfogadja.

Apróbb módosítások.

Az 56, 57. és 58. szakasz tárgyalásait, miután e szakaszok átírására van szükség, holnapra halasztotta a bizottság.

Az 59. szakasznál *Szentpáli* János indítványozza, hogy a rendezett tanácsú városok legyenek képviselve a közigazgatási bizottságban.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy a törvény nem statuál semminemű megszorítást e tekintetben. Ő is óhajtaná, hogy a városi elem a közigazgatási bizottságban képviselve legyen, de ezt az életre kell bízni.

A bizottság a szakaszt változatlanul fogadja el.

A 63. szakasz tárgyalásánál a bizottság a belügyminiszter javaslatára azt a módosítást fogadja el, hogy a tagsági jog elvesztése felett a közigazgatási bizottság teljes ülése döntson végleg és ezt jelentse be a törvényhatósági bizottságnak.

A hatvanhatodik szakasznál *Jakabffy* Imre azt javasolja, hogy ennél a szakasznál is alkalmazza azt az elvet, hogy másodfokon ne járasson el az a tisztviselő, aki első fokon eljár. — *Sándor* János belügyminiszter rámutat arra, hogy a gyámügy szakkérdés, amelyhez csak az árvaszéki emberek és a tisztügyész értenek, így azokat kihagyni nem lehet. *Beöthy* László és *Vojnich* István báró felszólalásaikban ajánlják, hogy a bizottság változatlan szöveggel fogadja el. — *Tisza* István gróf miniszterelnök szerint az alispánt, mint közbeneső fórumot lehetett a közigazgatási ügyeknél eliminálni, de ezt az elvet nem lehet a gyámügyeknél alkalmazni. A bizottság a szakaszt változatlanul fogadja el.

A hatvankilencedik szakasznál *Tisza* István gróf helyesnek tartja azt az óhaját, hogy a közigazgatási bizottság ne foglalkozzék politikai ügyekkel, de nem lehet kizárni, hogy olyan közgyűlési ügyek előkészítésével is foglalkozzék, amelyek a közgyűlés politikai állásfoglalását célozzák. A miniszterelnök felszólalásának megfelelően a szakaszt úgy módosítják, hogy a közigazgatási bizottság a közgyűlés elé tartozó politikai ügyeken kívül egyéb politikai ügyekkel nem foglalkozhatik. A bizottság a javaslatot a nyolcvanhetedik szakaszig tárgyalta ma le.

VÁROS ÉS MEGYE.

Arad az állami költségvetésben. A hivatalos lap mai számában jelent meg az 1914–1915 évi állami költségvetés, amely az 1914. évi XXVII. törvénycikk és július hó elején lép életbe. A kétezer milliónál több kiadással dolgozó állam büdzséjében Arad városáról háromszor történik említés, mindannyiszor természetesen a városnak juttatott államsegélyről van szó. Csak Budapest és Arad kapnak polgári iskoláik részére állami szubvenciót, összesen 70 ezer koronát, ebből Aradra 32 ezer korona esik. A másik tétel a Maros hídak 30 ezer koronás, sajnos még mindig igen kevés segélye. A legérdekesebb és teljesen új segélyezés az a 250 ezer korona, amely a közoktatásügyi tárca beruházási rovatán szerepel és arra van szánva, hogy a honvédegyalogási laktanyából felsőbb leányiskola legyen. Az 1914–1915-ik évben 100 ezer koronát akar ebből a miniszter felhasználni.

Elutasított választási panaszok. A múlt esztendőben megtartott városatyá választások után *Dani* János és társai, valamint *Virág* Kálmán és társai panasszal támadták meg a választásokat, mert véleményük szerint az I-56 és IV-ik kerületben több szabálytalanság történt és a választókerületek beosztása sem felel meg a törvénynek, úgy, hogy a polgárság akarata a választásokon nem nyilvánulhatott meg. A közigazgatási-bizottság ítélkezett és a választások ellen beadott panaszokat elutasította, mert arról győződött meg az iratokból, hogy a választási aktusok a törvényeknek meg-

felelőnek voltak le. A kerületi beosztásokat maga a bíróság sem találja a törvénynek megfelelően, minthogy azonban a városatyák számát csak belügyminiszteri engedéllyel lehet megváltoztatni és a miniszter az erre vonatkozó közgyűlési határozatokat nem hagyta jóvá, emiatt a bíróság a választásokat nem semmisítette meg.

TANÜGY.

(—) A városi zeneiskola előre hirdetett programja szerint fejezte be 81-ik évfolyamát, amelynek sorát csak egyszer 1849-ben a város bombázása idején szakították félbe. A hét elején három napon át az aradi zenekedvelő egyesület elnöke *Institoris* Kálmán kir. tan. távollétében végvári *Neuman* Dániel báró elnököl az évszázó vizsga-hangversenyén. Mellette volt hűségesen *Vass* Sándor dr., *Robitsek* Samu, *Wagner* József dr., *Domány* József, *Dobiáschi* József, *Kopp* János és *Krispin* József, aki már 25 év óta igazgatója az iskolának. Csepp 8 éves leánykák és városi, vasuti meg más magánhivatalnokot vetekedtek a nagyobb számban levő diáklifjak és urleányokkal, hogy bemutassák zenében való haladásukat. Fokozatosan mindig nagyobb és értékesebb zenedarabok kerültek sorba, míg a végén cimbalom, zongora, hegdü és karének együttesek zárták be a sikerült vizsgálatot, melyért a kilenc tagú tanári kar egész éven át annyit fáradozott. *Wagner* József választmányi tag méltatta az iskolát és a nagy tömegben hallgató publikum éljenszava adott kifejezést meglegedettségének.

(—) A zenekonzervatórium vizsgái. Műteltmüller József igazgatása alatt álló Aradi Zenekonzervatóriumban napok óta vizsgálati hangversenyek keretében mutatták be a növendékek egy évi szorgalmának eredményét. A kiváló tanári kar, *Műteltmüllerné* Lengyel Erzsé, *Weinchart* Auróra, *Ach* Margit, *Karhanek* Ferenc ügybuzgó lelkiismeretes működése teljes sikert biztosított, mindazonáltal meglepő a növendékek precízen, ritmikus és finom előadása, melyért a közönség meleg óvációkban részesítette úgy a tanári kart, mint az összes növendékeket. — Az Aradi Zenekonzervatórium a budapesti zeneakadémián is igen jó hírnévnek örvend, mert évente számos növendék jeles eredménnyel bizonyítja a komoly studiumot. — Neveket nem sorolunk fel, mivel minden egyes növendék külön-külön kitüntette magát.

(—) Iskolai ünnep. Szép ünnepség színhelye volt a gáji községi iskola, hol Nagy János igazgató tanító működésének huszonöt éves jubileumát ünnepelték. A növendékek alkalmi éneke nyitotta meg az ünnepélyt, majd minden osztályból egy-egy növendék ünnepi verssel üdvözölte a jubileus igazgatót, utána a tantesület egyik tagja intézett megleghangú beszédet az ünnepelthez, akit az Arad gáji önkéntes tűzoltó-kar, az Arad-gáji Hitelszövetkezet kiküldött tagjai is üdvözöltek. Nagy János igazgatótanító, meghatva mondott a váratlan ünnepeltetésért köszönetet. Az ünnepélyen szép számmal vettek részt a szülők. Az ünnepeltetést este szűkebb körű társasvacsora fejezte be a Fehér Keresztben.

(—) A román tanítóképző vizsgái. *Siegesku* József dr. budapesti egyetemi magántanár ma Aradra érkezett és mint kormánybiztos ellenőrzi a görög keleti román tanítóképző intézet képesítő vizsgáit.

(—) Beiratások a női felső kereskedelmi iskolába. A városi női felső kereskedelmi iskolában a beiratások folyó hó 28-án vasárnap, és 29-én hétfőn, valamint 30-án kedden folytatódnak. A beiratások mindenkor délelőtt 9–12 óráig a felső kereskedelmi iskola földszintjén vannak.

Győznek az albán fölkelők

(A szorongatott Durazzó. — Bécsben is aggodalmasnak látják a fejedelem helyzetét.)

Távirati tudósítás.

Bécs, június 25.

A mai nap folyamán sem erősítették meg azt a hírt, amely szerint Prek Bib Doda csapatját megverték volna, őt magát pedig elfogták. Az olasz félhivatalos és nem hivatalos sajtó az utóbbi hetekben csupa hamis hírt terjesztett, amelyek arra voltak hivatva, hogy Európa politikai köreit állandó izgatottságban tartsák. Ezekkel szemben az igazság az, hogy Vilmos fejedelem helyzete komoly és kritikus, de még meg van a remény arra, hogy sikerülni fog az óriási nehézségeket néhány nap alatt leküzdeni. A felkelőkkel folytatott tárgyalások ma sem vezettek eredményre, mert a felkelők ragaszkodnak ahhoz, hogy a fejedelem — aki szerintük testvéreiket gyilkoltatta le — mondjon le.

Felkelők kezében van Albánia.

Durazzóból jelentik: Terakban, amelyet a felkelők tegnap elfoglaltak, óriási pánik tört ki. Egyre nagyobb a veszély, hogy a felkelők Valonát is elfoglalják, mert lovak és ágyuk állnak rendelkezésükre. Azt a hollandi tisztet, akit tegnap elfogtak, ma szabadon bocsátották, degy fogságba ejtettek egy albán tisztet.

Rómából jelentik: Durazzóból az a hír érkezett, hogy a felkelők mindjobban előre nyomulnak, különösen délen és Valona előtt állanak.

Rómából jelentik: A Corriere d'Italia közli Durazzóból: A felkelők tizenhatezer főnyi csapatot vonnak össze Durazzó körül. A felkelők egyik vezére kijelentette, hogy az a céljuk, hogy lépésről lépésre foglalják el Albániát. Prek Bib Doda elfogatásának híre nincs megerősítve, de annyi bizonyos, hogy előőrseit szétkergették, csapatainak zömét pedig bekerítették.

Berlinből jelentik: Durazzóból érkezett hírek szerint Valona elestét minden percben várják.

Mi történt Prek Bib Dodával?

Rómából jelentik: A lapoknak az a véleményük, hogy Prek Bib Doda a maga elfogatásával csak palástolni akarta azt, hogy a fölkelőkhez ment át. Egy hiradás szerint a fölkelők Valona egyik külvárosát elfoglalták.

Rómából jelentik: Mérvadó helyen június huszonharmadika óta nem kaptak hírt Prek Bib Dodáról. Az albán vezér elfogatásának hírért, amelyet az Agenzia Stefani jelentett, eddig még nem erősítették meg más oldalról.

Szutariból jelentik: Ma érkeztek ide Prek Bib Doda csapatainak első sebesültjei, akik elmondták, hogy Prek Bib Doda diadalmasan halad előre s eddig csak két halottat és hat sebesültet vesztett.

Rómából jelentik: Az itteni lapok egy része megerősíti Prek Bib Doda elfogatásának hírért s azt írja, hogy 16.000 felkelő halad Durazzó felé, szándékaik azonban még nincsenek tisztázva, mert még nem döntöttek afelett, hogy az egész országot okkupálják-e s jelentsék-e ki a fejedelmet trónvesztettnek.

Durazzót körülzárják.

Durazzóból jelentik: Az elmúlt éjszaka és a ma délelőtti csendesen telt el. A város lakossága folytatja az erődítés munkálatait, az üzletek zárva vannak. Egyidejűleg a felkelők is

erődítési munkákat végeznek. A belügyminiszter ma a felkelőktől azt az üzenetet kapta, hogy küldjön tárgyalóbizottságot Sijakba. A bizottság el is ment, de Sijakba azzal fogadták őket, hogy több helyről, így Elbasszánból nem érkeztek meg a kiküldöttek s így arra kérték a bizottságot, hogy töltsen Sijakban az éjt. A bizottság ennek a kérésnek nem tett eleget, hanem visszatért Durazzóba azzal, hogy holnap délelőtti ismét Sijakba megy. A fegyverszünetet egy nappal meghosszabbították, ami a polgárságot nyugtalanítja, mert az az impressziójuk, hogy a felkelők a fegyverszünetet csak újabb anyagbeszerzésre használják. Délről kedvező hírek érkeznek.

Rómából jelentik: Albániából az éj folyamán csak szórványosan érkeztek hírek. Annak a Torpedónaszádnak a tisztjei, mely tegnap Durazzó és Brindisi közt végezte a postaszolgálatot, azt beszélik, hogy Durazzóban nagy a rémület. A városban ugyanis az a hír terjedt el, hogy Észak-, Dél- és Közép-Albániából tizenhatezer fegyveres vonul a város ellen. Durazzó helyzete kétségbeesítő. A helyzetre jellemző, hogy a mohamedánoknak a fejedelemmel való kibékülését még a klerikális Corriere d'Italia is kizártnak tartja, mert a harcnak meg gondolatlan módon kiélezetten vallási jellegűt adtak. Az udinai herceg tegnap meglátogatta a durazzói kórházat. Ez alkalommal Trifari tengernagy bemutatta a hercegnek Zsófia fejedelemnőt, aki éppen cigarettákat osztott szét a sebesült miriditák között.

Durazzóból jelentik: A Durazzóban élő Wurmscher Gusztáv szobrász és Schmidt Lipót mérnök felhívást intéztek az osztrák-magyar alattvalókhoz, amelyekben felszólítják Ausztria Magyarország fegyverképes fiatalembereit, hogy jelentkezzenek, mint önkéntesek az albán fejedelem védelmére, miután ugy Ausztria-Magyarországnak, mint egész Európának nagy érdeke, hogy végre rend legyen Albániában.

Németország Vilmos fejedelemért.

Párisból jelentik: A Matin durazzói tudósítója hosszabb cikkben arról számol be, hogy a német követ megérkezésével Bécsben, Berlinben és Rómában még egyszer Wied herceg felé fordult a jóakarát és a hármasszövetség megakarja hosszabbítani Wied herceggel való kíséreltetését. A fejedelemnek — a cikk szerint — különböző befolyásokat és érdekeket kellett volna egvensúlyba hozni, de ehelyett sorban összekülönbözött Esszad pasával, mint a muzulmánok képviselőjével, a nemzetközi bizottsággal, mint Európa képviselőivel, összekülönbözött az olaszokkal és végül a hollandi esendőséggel. Nem tudott semmi ellensúlyt fentartani a kizárólagos osztrák befolyásnak, a melynek most rabja. Mindez nem a herceg muló tévedése, hanem jellemének következménye, az ő részére tehát más attitűdöt nem lehet várni. Ha Németország mégis megtartaná a trónon, azért tenné, mert a maga befolyásával akarja helyettesíteni az osztrák befolyást és a maga kezében akarja tartani az új királyság jövőjét, mert úgy véli, hogy csak ezzel enyhítené az osztrák-olasz vetélkedést.

Párisból jelentik: Viviani külügyminiszter a tegnapi diplomáciai fogadáson kijelentette, hogy Albániában az általános európai érdekeknek tulsúlyban kell lenniök egyes hatalmak különös érdekei fölött. Ebből a célból a nemzetközi ellenőrző bizottság befolyását és hatalmát lényegesen ki kell bővíteni. A francia kormány e magatartásából azt következtetik, hogy a hatalmak az ellenőrző bizottságot jobban előtérbe akarják vinni az albán kormány szemben.

Mladin fogságban marad.

(A törvényszék szigorú határozata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 25.

Tudvalevőleg az aradi büntetőtörvényszék egyik tanácsa a napokban úgy döntött, hogy Hámori László merénylőjét, Mladin Miklóst ötvenezer korona kaució ellenében szabadlábra helyezi. A határozatot megelőzőleg olyan hírek voltak elterjedve, hogy Mladin érdekében a kúrtosi gazdák a kauciót bekebelezettni engedik a földjeikre. Ez ügyben kérdést intéztem Mladin védőjéhez, Marsieu dr.-hoz, aki a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Kétségtelen most már, hogy Mladin fogságban marad a legközelebbi főtárgyalásig. A törvényszék ugyanis teljesíthetetlen föltételeket szabott. Én a kérvényemben azt kívántam, hogy tíz-huszezer koronánál nagyobb összegű kauciót ne kívánjon a bíróság, mert maximálisan ennyi összeg áll rendelkezésünkre. A bíróság azonban kimondotta, hogy ötvenezer korona készpénz kell, vagy 150 ezer korona értékű tehermentes föld, amelyre a kaució összegét első helyen kell betáblázní. Ilyen földie pedig sajnos egyetlen kigazdának sincs Kúrtosön. Én azért irtam a kérvényemben tíz-huszezer koronát, mert Mladin jóakarói ezt az összeget készpénzben letették volna. Betáblázásról azonban szó se lehet, mert a bekebelezési illeték a bélyegekkel együtt legalább 600 korona. Ez soha vissza nem térül. Azt nem kívánhatjuk, hogy aki a betáblázást a földjén megengedi, még a költségeket is fizesse. Mladinéknak pedig nincs annyi pénzük. Jó lesz, ha a legközelebbi tárgyalásig pár száz koronát össze tudnak kuporgatni. Addig még bejelentek néhány jó tanut, akiknek vallomása nem lesz kellemes Hámorinak.

— A törvényszéknek az ötvenezer koronás kaucióra vonatkozó határozata azért lepett meg, mert tavaly az aradi törvényszék előtt sokkal súlyosabb esetben enyhébben döntöttek. Az ügvszség elfogatta tavaly R. J. földbirtokost, akit azzal gyanúsítottak, hogy a leányát megbecstelenítette. A szabadlábrahelyezés ellenében a bíróság elfogadott harmincötszezer korona kauciót, pedig a R. elleni vád büntetése tizenöt évi fegyház, a Mladin cselekményéé pedig legrosszabb esetben 3 év. A Mladin ügyében most hozott súlyos határozatot olyan bírói tanács hozta, amely bírói tanácsnak elnöke volt az a törvényszéki bíró, aki szavazóbíróként szerepelt az esküdtszéki tárgyaláson és aki az újságírók előtt arra a kérdésre, hogy miért nem mentette föl a törvényszék Mladint az esküdtszék verdiktje alapján — nyilatkozatot tett s a nyilatkozata végén ezt mondta: „Nem vagyunk Kamcsatkában...”

A közelgő nyári idény küszöbén

elköltözés, lakásváltoztatás esetén tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy lakcímüket — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal a lap pontos szétküldése szempontjából idejekorán közöljék. Külföldre való költözködés esetén a portókülömbözöt szíves megtérítését kérjük.

A huszárhadnagy adósságai.

(Tizennégy évig huzódó uzsora-pör.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, június 25.

Érdekes, évtizedig tartott pörben döntött ma végleg a Kuria. Egy régi uzsorapörrel van szó, amelynek eredete tizennégy esztendőre nyúlik vissza és amely minden fórumot megjárta már, amíg dűlőre került. Két előkelő, főúri familia, a báró Uray- és az Ujfaluassy-családok szerepeltek e bűnügyben, amelynek vádlottja Lilit Atanáz Sztoján, egy ma már aggastyánkorban levő magánzó — a pör indításakor szatócs — volt. Ezelőtt tizennégy évvel snájdig huszárhadnagyként szolgált a királyt és a hazát Ujfaluassy született báró Uray Ilona Miklós nevű fia. A gyöngyöket sok pénzbe került. A fiatal hadnagy adósságokat csinált és egy szép napon egy summát tett ki Ujfaluassy Miklós tartozásának összege, hogy a bárónő jónak látta fia adósságainak rendezését kezébe venni.

Mint hogy azonban készpénzzel nem rendelkezett, egy Schwarz Géza nevű pénzügy-nökhöz fordult, aki azt mondta a bárónőnek, hogy bankoktól ugyan nem tud pénzt szerezni, de van egy Lilits Atanáz nevű ismerőse, vagyis fűszeres, az talán fog hitelezni. A kölcsönre reménybeli fedezetül szolgált az a körülmény, hogy a bárónőnek egy kilencven éves dugaszdag nagybátyja volt, — Uray Miklós bíró és Ujfaluassy volt a milliós örökségnek várományosa.

Lilit, Schwarz közbenjárására, hajlandónak nyilatkozott nagyobb összeget hitelezni Ilona bárónőnek, aki hosszabb tárgyalások után, mintegy tizennyolcezer korona készpénzt, majd rövid időre rá ezenkívül még ugyanilyen összegű váltót vett át Ujfaluassytól, amelyek ellenében 44.000 korona értékű, másfél év múlva lejárató váltókat adott Lilitnek. Ezeket a váltókat másfél év múlva 52.000 korona értékűre kellett a bárónőnek prolongálás fejében ki-cserélni.

Mint hogy a lejáratkor még mindig nem lépett a milliós örökség élvezetébe Ujfaluassy, a váltók peresítve lettek. Ekkor a bárónő feljelentette uzsora miatt hitelezőjét állítva, hogy ez kihasználva az ő szorult anyagi helyzetét, 36.000 korona kölcsön fejében 52.000 korona értékű váltót vett tőle.

A lefolytatott nyomozás után a törvényszék elé került az ügy, amely uzsorát látott fennforogni és ezért Lilitet három havi fogházra és 600 korona pénzbüntetésre ítélte. Felbevezés folytán a tábla is foglalkozott az uzsora pörrel és enyhébbnek látva Lilit cselekményét, feloldotta a törvényszék ítéletét és csupán 800 korona pénzbüntetést rótt a pénzkölcsönző fűszeresre.

A vádlott pörorvoslata folytán a Kuria mai ülésében foglalkozott a táblai és törvényszéki ítélettel. A Vavrik Béla kuriai másodelnök vezetése mellett tartott tárgyaláson Haupt kuriai bíró referálta az ügyet, amelyben időközben érdekes változás állott be. Lilitet ugyanis még a váltók első prolongálása előtt szélűdés érte, amely Minnich dr. orvosszakértő véleménye szerint utóhatásában elmebetegséggé tette hasonlatossá a vádlott állapotát.

Ezt az orvosi véleményt vette alapul Dési Géza dr., amikor védőbeszédében rámutatott arra, hogy ily körülmények között nem lehet a vádlottat felelősségre vonni. Élesen megvilágította a védő, Schwarz Bélának a közvetítőnek szerepét, amelyre vonatkozólag a táblai ítélet azt mondja, hogy Schwarz megbízói bizalmá-

val visszaélve, csak saját anyagi hasznát tartotta szem előtt. Majd felemlítve a bűnügy több nem-elégé tisztázott pontját, kérte a táblai ítélet megsemmisítését és Lilit felmentését, esetleg még egy orvosszakértő kiküldését.

Szóke koronaügyész helyettes rövid fel-szólalása után a kuriai tanács visszavonult határozathozatalra.

A Kuria tanácsa a vádlottat felmentette s azzal a tizennégy év óta huzódó pör véget ért.

EGYESÜLETI ÉLET.

A parkünnepély hölgyszereplői.

(Urinók a tuberkulózis-küzdelem szolgálatában)

A vasárnapi parkünnepély változatos, különféle szórakozásokat nyújtó műsorának közlése után a rendezőség közli a közönségnek, akik a legnagyobb készséggel vállalták a sátorarúsnak kedves, de fárasztó munkáját. A névsor vasárnapi előreláthatólag bővülni fog, mert a sátor vezető hölgyek még nem jelenthették be az emberbaráti tevékenységben közreműködő összes szereplőket.

Hegyaljai borozó: Háziasszonyok: Dr. Bor-sos Béláné, dr. Szalay Károlyné, Szakolczay La-josné, Várhelyi Janka. Közreműködnek: Borsos Nusi, Barra Margit, Benedikt Imréné, Czárán Titi, Green Buci, Green Ioi, Green Nándorné, Jakabffy Gyuláné, Fodor Gyuláné, Gutzjahr Mihályné, Ki-rály Ella, dr. Köpf Jánosné, dr. Krenner Mik-lósné, Kabdebó Jánosné, Kövér Tiborné, Puchler Jenőné, Pucher Nusi, báró Neuman Alfrédné, Ortutay Lajosné, Reicher Pepe, Schreyer Vik-torné, Szalay Ilonka, Szenes nővérek, dr. Török Ferenoné, dr. Varjassy Lajosné, Vertán nővérek, dr. Zimmerman Károlyné. Sör-sátor: Háziasszo-nyok: Kneffel Lajosné, Jankó Gyuláné, Winkler Józsefné. Közreműködő hölgyek: Donifflé-né, De-niffle Bösi, Dömötör nővérek, Eckhardt Erzei, Koseuth Pálné, Kömüves Mici, Kürthy-né, Opre Jenny, Molnár Ilonka, Petránné Emmi, Petrelman Aranka, Persa nővérek, Pál Margit, Rényi Magda, Molnár Ilonka, Török nővérek, Urbányi Ilonka, Urbányi Béláné, Törökné, Winkler Méri. Cuk-rászdá: Háziasszonyok: Berzsényi Béláné, dr. Polónyi Jenőné, Krasznay Jennyke. Közreműködő hölgyek: Berzsényi nővérek, Boros Zelma, Édes nővérek, Eötvös Andrea, Gantner Ádámné, Gaál Irén, Glück Erzsike, Heppes Aladárné, Friedmann Gyuláné, Fenyves Károlyné, Ficker Idus, Fejér Gizi, Fejér Ernőné, Hoffman nővérek, Jelusik Oszkárné, Jankó Ilonka, dr. Jankóné, Jancsovies Mici, dr. Jakóné, gróf Königsseg Fidélné, Kálmán Böske, dr. Páris Lajosné, dr. Paczolné, Kamler Rózi, Mellinger Józsefné, Marosi Miklósné, Ma-rosi nővérek, dr. Nagy Sándorné, Nagy Dezsőné, Richter nővérek, Rozsnyay nővérek, Rácz Józsefné, Román Elvira, dr. Leitner Ernőné, öz-v. Löwné, Székely Ilus, Szél Edith, dr. Uray Jó-zsefné, Török Jánosné, Weiszberger Imréné. Moccasátor: Háziasszonyok: Kara Győzőné, dr. Tisoh Mór-né. Közreműködő hölgyek: Halász Je-nőné és Lily, Horváth Duci, Darvas nővérek, Kara Mancsi, Ottenberg Irma, Obetkó Mihályné, Salacz Dezsőné, Salacz Lily, Szende Lajosné, Turánszky Miklósné.

Konfetti és virágsátor: Háziasszonyok: dr. Grossmann Emilné, dr. Stauber Andorné, dr. Schreiber Vilmosné. Közreműködő hölgyek: Bak Sándorné, Benda nővérek, Deutsch Andorné, dr. Deutsch Izóné, Deutsch Irma, Balla Hajnal és Böske, Barta Samuné, Fischer Irén, Faragó Szilárdka, Fischer Richárdné, dr. Goldzieher Al-bertné, Faragó Rezsőné, Holländer Emilné, Hol-länder Alfrédné, Künstler Irén, Löwy Irén, Lö-winger Duci, dr. Lakatos Izóné, Lakatos Pannika, Löwy Erzi, Mayer Miksáné, Mairovitz Emilné, Meer Böske, Pick Annus, Neuwelt Elza, Reicher Emilné, Reisner nővérek, Spielmann Böske, Sonn nővérek, Seidner Sándorné, Stein Lici, Salgó Böske, Szántó Hédi, Szabó Anna, Sztanits György-né, Schwartz Boriska, Tenner Lászlóné, Vermes Józsefné, Weil Magda, Vajda Olga, Zádor Im-réné. Mézeskalács- és cukorsátor: Háziasszo-nyok: Haller Józsa és Kopp Erzsi. Közremű-ködő hölgyek: Decsi Piroksa, Derestye Karola, Ferenczy Ilonka, Hoffmann Erna, Hannauer Böske, Heller Ilonka, Fischer Teréz, Kádás Aranka, Nádray Annus, Nagy Stefánia, Réthy Sári, Szőke Kató, Tóth Böske, Tones Mimi, Unger Irén.

Gambrinus söröző: Háziasszonyok: Bertók La-josné, Gruber Imréné. Közreműködő hölgyek: Strengár Demján Szávané, Dobos Jánosné, Balázs Jánosné, Czinczer Józsefné, Megyasay Juliska, Róza Anna, Szilvássy Aranka, Weinberger Ma-riska.

Mérlegsátor és szerencsekerék: Háziass-sonyok: Ransburg Sándorné, Vass Anna. Közre-működő hölgyek: Bodrogi Károlyné, Csurgay Ilonka, Darvas Baba, Darvas Susa, Perzsa Margit, Petránné, Fényes Biri, Fényes Piri, Szentiványi Anna és Tuli, Fényes István, Szántó Manó, Szmé-tana József. Trafiksátor: Háziasszonyok: dr. Szepsy Dezsőné, Ottovay Józsefné. Közreműköd-nek: Mattuschek Mártonné, Paulik Irma, Terényi Iza, Vajdits Györgyné. Esperantó sátor: Házi-asszonyok: Fodor Aladárné, Bignió Mária. Közre-működő hölgyek: dr. Angel Istvánné, Angel nő-vérek, Atlasz Irma, Bodnár Nusi, dr. Jaczina Lászlóné, Engel Sári és Kató, Hartmann Béláné, Hamza Dezsőné, Kemény Gizi, Morgenstern Gyuláné, Molnár Lászlóné, Lesskó Delinke, Péczely Vily és Ella, Robitsek Lujza, Székely Károlyné, Timkó Lajosné, Timkó Ella és Nella, Tcheh nő-vérek, Vizer Lajosné, dr. Vécsey Jánosné, Vécsey Annus és Klári, dr. Lesskó Sándor, dr. Vég-h Endre, Fodor Aladár.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: Cigányprimás, operetta. Andai Ella vendégfellépével.

Szombat: Matyólakodalom, népi játék. (Bemutató előadás.)

* A színház jelentése. A Matyólakoda-lom immár teljesen készen várja a szombati be-mutatót.

Varsányi Irén Aradon. Varsányi Irén, a budapesti Vigaszínház kiváló művésznője jövő héten kedden, szerdán és csütörtökön lép fel szerepében.

A Cigányprimás kerül pénteken este színre, Sári szerepét Andai Ella játssza.

Vasárnap délután Lehar egyik legkitünőbb operettje, a Cigány szerelem kerül színre, a fő női szerepeket Pataky, Diósy, Rontay játsszák.

* A gettysburgi csata. (Az Apolló nagy napja.) A filmtechnika fejlődésében nagy jelen-tőséggel bír „A gettysburgi csata” című gran-diózus film, amely több ezer méteren készült az amerikai polgárháború döntő ütközeteit mu-tatja be megrázó realizmussal. Az Unió álla-mainak polgárháborúja sok érdekfeszítő film-nek volt már a cselekménye, de mindezek a képek jóval mögötte maradnak a pénteken be-mutatásra kerülő nagyarányú csataképeknek. Nem kevesebbet, mint 25000 embert szolgált ak-cióba ennek a filmnek az elkészítése s való-sággal megismétlődik előttünk az 1863-iki vé-res történelmi esemény. A déli és az északi csapatok három napon keresztül tartó ütközet-ben mérték össze végső erőmegfeszítésüket s a háború minden borzalmasságával és idegizgató érdekességével áll előttünk a filmen. A főváro-sokban, ahol bemutatásra került ez a nagy há-borus film, a mozibajáró publikum valósággal csodájára járt. A vidéken elsőnek az Apolló mutatja be péntektől kezdve. A direktió ezután figyelmezteti a közönséget, hogy lehetőleg előre váltsa meg mindenki a jegyét, mert kétségtelenül óriási érdeklődés várható. Az első előadás pontban 5 órakor kezdődik.

* Az áruló levél. (Szenzációs olasz dráma az Urániában.) Egy minden ízében kiváló, sub-tilis analízissel felépített drámát mutat ma be a színház, a kép érdekfeszítő tartalma és mű-vészi előadása lebilincselőleg hatnak a szemlé-lőre. Korunk egy nagy betegségét tárgyalja a darab. A parnevű család; egyszerű, de becsüle-tes emberek, csak egy ambíciójuk van, leányu-kat arisztokratához adni feleségül. A házasság-közvetítő szerez nekik egy igazi, régi családból való, de elszegényedett herceget és megkötik a vásárt, anélkül, hogy a leányt meg is kérde-znék. Nagyön természetesen, hogy az ilyen há-zasság nem boldog és a nő csakhamar ráesz-mél arra, hogy őt eladták, férje nem törődik vele, költi a pénzét, őt azonban teljesen elha-nyagolja. Ettől kezdve csak gyűlölettel tud urára gondolni, addig, míg a sors meg nem győzi a rideg valóságról.

* Örökre... társadalmi dráma legközelebb az Urániában.

Aradi borkereskedők panaszai.

(Az adókiivetés harmadik napja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 25.

Szálltak, szálltak a panaszok, csak úgy ömlött a keserűség ma délelőtt az adókiivető bizottság előtt. A szomorú gazdasági viszonyokat, a rossz üzletmenetelt, az elszegényedést annyiszor emlegették, hogy valósággal megborongtunk. Mert nem is szegény, apró egzisztenciák, krajeárokért dolgozó kisiparosok, filléreket áruló kereskedők voltak a panaszkodók, hanem jobbmódu nagyiparosok, forgalmas üzletű kereskedők. Borkereskedők és butorgyárosok, akiknek adói túlhaladják az egynehány száz koronát is, nagyon elszomorító képet festettek a gazdasági viszonyokról és üzleti életünk hanyatlásáról. És sajnos, ez nem a krokiból ismert adókiivető bizottság előtti „sírás” — hanem fájdalmas képe a rideg valóságnak, amelyet sokan üzleti könyvekkel, irataikkal bizonyítottak.

A bizottság Múlek Lajos dr. elnöklésével folytatta az adókiivetést. A borkereskedők mellett, hogy keservesen panaszkodtak, egyértelműen némi humorral azt állították, hogy az emberek nem isznak mostanában. Egyik nagyobb borkereskedő szomorúan panaszolta:

— A múlt évben 40% veszteségem volt, amellett drága is a bor.

— De legalább jó — vigasztalja a bizottság egyik tagja.

A pénzügyigazgatóság javaslata ellen különben teljes hadifelszereléssel védekeznek a polgárok. Némelyik egész paksamétát hoz magával.

Hirschmann Albert, mikor rákerül a sor, egy szót sem szól, csak elővesz egy írást a odaadja az elnöknek.

— Nem hallok jól, ezért írásban terjesztem elő mondanivalómat.

Ransburg Sándor teljes szónoki készséggel ecseteli a rossz üzleti viszonyokat. (Az adóját nem is emelték föl.) — Bing János csak ennyit mond:

— Csatlakozom az előttem szólóhoz. (Ez azt jelenti, hogy Ransburg nagyon jól beszélt.) Tavalyi adómnál többet nem tudok fizetni. A bizottság meg is állapította a 1289 koronát, a múlt évi adót. — Az öreg Domán József bácsi lép most a bizottság elé. Az öreg ur leül és megszólal:

— Életemben soha sem voltam még adókiivető bizottság előtt, de most eljöttem, mert az nagyon sok, amit a javaslat kíván.

— Ez az idők jele — mondta a bizottság egyik fiatal tagja. Az öreg ur helyett a cég alkalmazottja beszélt és elmondta, hogy csak rosszabbodik a helyzet javulás helyett, ezért a múlt évinél több adót nem tud fizetni. A bizottság így határozott. — Különben az egész nap folyamán az az elv uralkodott: a tavalyi adó megállapítása.

A butorkereskedők között a bizottság egyik tagja: Steigerwald Alajos is szerepelt.

— Én is csak azt mondhatom — szól a társaihoz — amit mások. A tavalyi adónál többet nem vagyok képes fizetni.

Kollégialisan bele is egyeztek. A butorgyárosok között különben Lengyel Lőrinc adója a legnagyobb: 585 koronát fizet.

Ezután a cipészek jöttek, akik jobbra 10–20 korona között váltakozó adót fizetnek. Ők is nagyon panaszkodtak, különösen a cipőgyárakat okolták a rossz üzletmenetért.

A bizottság ma is készséggel hallgatta meg az előterjesztéseket és a méltányosság alapján iparkodott megállapítani a polgárok adóját.

Tizenhat és félmillió a közös bank nyeresége.

(A főtanács ülése. — A félévi mérleg.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, június 25.

Az osztrák magyar bank főtanácsa ma Popovics Sándor dr. v. b. t. t. elnöklésével ülést tartott, amelyen Schmid Frigyes főtitkár jelentést tett a bank állapotáról és a pénzpiac helyzetéről. Jelentésében többek között a következőket mondja:

A bank érekeszlete 85.2 millióval, aranyékeszlete pedig 46.9 millióval volt több június 15-én, mint az előző év ugyanezen napján. A bankjegy forgalom e hó 15-ig 2109.4 millió; 110.2 millióval kisebb, mint tavaly ugyanezen napig és csak valamivel több, mint 1912. és 1911. június 15-ig. A bank váltó tárcája az utóbbi három hétben 2.7 millió koronával gyarapodott, míg a múlt év ugyanez időszakában 20.3 millióval csökkent.

Január 2-től június 15-ig 3112.1 millió koronányi leszámítolása volt a banknak. Tehát kevesebb, mint 1913. és 1912-ben, de több mint 1910. és 1911-ben. A lombard kölcsön állománya e hó 15-én 35.9 millióval kisebb volt, mint az előző év ugyanezen napján, mindamellett még így is rendkívül sok és nagysága, különösen pedig mozdulatlansága kifejezője az értékpapír piac kedvezőtlen helyzetének. De mutatja ezt az is, hogy az elzálogosított papírok legnagyobb része záloglevelekből, községi és vasuti és egyéb hitellevelekből áll, amelyeket nem csak átmeneti pénzzükség miatt lombardiroztak a banknál, hanem azért, mert csak nehezen, vagy csak veszteséggel tudják eladni.

A devizapiacra a főtanács legutóbbi ülése óta nem állott be örvendetes esemény május 24-től június 20-ig, tehát négy hét alatt készpénzért 42 millió deviza és valuta forgalmat csinált a bank. Devizában és aranyban csak lényegtelenül kevesebb a bank állománya, mint a múlt év ugyanez idején és 68 millióval több, mint 1912. június 20-ig.

Egyes helyekről azt a véleményt nyilvánították, hogy a kamatláb emelésével akarja a rendkívüli váltóforgalom növekedését megakadályozni. Am meg kell gondolni, hogy a bankkamatláb emelése az egész monarchia közgazdaságának megterhelése volna. Már pedig a deviza forgalom emelkedése még nem olyan nagy dolog, amely miatt most a közgazdaság ezen megterhelése szükséges volna.

E hó negyedikén tartotta a bank jelzálogbizottsága első ülését ez évben, amikor is 49 kérvényezőnek megszavaztak összesen 3.9 millió koronát. Minthogy azonban 7.9 millió korona már előbb le lett kötve, mert csak 3.1 millió korona szabadult föl és így valamennyi kölcsönt azonnal realizálni nem lehetett. Ezenkívül még 264 jelzálogkölcsön iránti kérvény érkezett, amelyekben összesen 85.6 millió koronát kérnek, ebből 48.6 milliót magyarországi birtokokra.

A főtitkár jelentésének tudomásulvétele után a főtanács a félévi osztalékot 2%-ban, azaz részvényenként 28 koronában állapította meg, azután konstataáltak, hogy a bank tiszta haszna az elmúlt félévben 16.5 millió korona volt.

Rablógyilkosság a korcsmában.

(Lakoma az áldozatok mellett.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagybecskerek, június 25.

Kegyetlen gyilkosság történt Nagybecskereken. Tegnap este tíz és tizenegy óra között ismeretlen tettesek megtámadtak egy gyanútlanul alvó korcsmáros házaspárt és rémregényekbe illő kegyetlenséggel végeztek velük.

Wilhelm Jánosnak és feleségének, született Lamberg Rózának a nagybecskereki kórháztól mintegy száz lépésnyire korcsmájuk van. Ma reggel hat órakor egyik éjjeli őr lépett a korcsmába, hogy pálinkát kérjen. A korcsmáros, aki pedig rendszerint már négy órakor fel szokott kelni, sehol sem találta. Bement a hálószobába, hol megdöbbenő látvány tárult eléje. Az ágyon bezuzott fejjel, összeszürkált testtel ott feküdt Wilhelm János, mellette felesége, teljesen ruhátlanul, ugyancsak véresen és több helyütt rémségesen összeszürkálva. Az éjjeli őr segítségért kiáltott, értesítette a rendőrséget, honnan azonnal bizottság ment ki a gyilkosság színhelyére. A bizottság nem messze a holttestektől egy kendőbe burkolt egy kilogrammos vassúlyt talált. A gyilkosok először ezzel támadtak áldozataikra, majd amikor ezek elaléltak, késszurásokkal ölték meg őket. Megállapítást nyert, hogy először a férfit, majd pedig az asszonyt ölték meg a gonosztevők.

A gyilkosság tegnap este tíz és tizenegy óra között történhetett. A gyilkosok vagy belopódtak a korcsmába, vagy pedig este a vendégek között voltak és elrejtőzködtek az egyik zugban. Abból a tényből, hogy az ötvenhat éves asszonyt ruhátlanul találták, a bizottság azt következtette, hogy a gyilkosok előbb merényletet követtek el ellene. Később azonban ez a feltevés megdőlt. A gyilkosság rablás céljából történt. Wilhelmék ugyanis jómódu emberek voltak. Nagybecskereken az egyik utcában, egymás mellett három házuk is volt és azonkívül otthon nagyobb összegeket tartogattak. A gyilkosság előtt két nappal Wilhelmné dicsekvé így szólt sógornőjéhez:

— Azt hiszik az emberek, hogy mi szegények vagyunk és nincs pénzünk. Pedig dehogy, pénzünk az van, csak hogy azt magunknál tartjuk.

Wilhelmék ezernégyszáz koronát tartogattak a hálószoba díványjának fiókjában. Ez a pénz eltűnt. Ellenben két takarékpénztári betétkönyvet, melyek közül az egyik nyolcszáz, a másik ezer koronára van kiállítva, a gyilkosok ott hagytak. A holttesteken a dulakodás legkisebb nyoma sem látszik és így valószínű, hogy őket álmukban támadták meg. Wilhelm negyvenkilenc éves, bánáti sváb ember volt, három évvel fiatalabb, mint a felesége. A rendőrség táviratilag azt kérte a budapesti főkapitányságtól, hogy detektíveket és rendőrkutyákat küldjön. A detektívek mindezekig nem érkeztek meg, ellenben jelentkezett a nagybecskereki házörző vállalat egyik alkalmazottja és kutyáját, kit nyomozásra kiválóan alkalmasnak tartott, a rendőrség rendelkezésére bocsátotta. Ez a kutya azonban eddig nem vált be.

A holttestektől nem messze, a kifeszített díványfiók mellett több üres sörösuveget és szalonnadarabokat talált a rendőrség. A gyilkosság után nyugodtan inni és lakmározni kezdtek a tettesek és csak az után menekültek el. Wilhelméknek nem volt ellenségük, jóra való, békés embereknek ismerte őket mindenki. A rendőrség teljesen tanácstalanul áll a gyilkossággal szemben, mert a tettesekről a legkisebb nyom is hiányzik.

HIREK.

Magyarország — osztrák tartomány.

(A Stürgkh-kormány kimutatása az analfabétákról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 25.

Bécsi munkatársunk jelenti: Az osztrák kormány most teszi közzé az egész monarchia irni-olvasni nem tudó lakosságának statisztikáját. Ez a kimutatás két okból is érdekes. Először is: mert ebből az osztrák statisztikából megtudjuk, hogy Magyarország analfabétáinak százalékszámát a legmagasabbak között foglal helyet; másodsor pedig az osztrák kormány hivatalos kimutatása szerint Magyarország — osztrák koronataromány!

Stürgkh gróf miniszterelnök jelentései szerint a birodalom koronatarományai közül, Felső- és Alsó-ausztria, valamint Csehország kulturális szempontból első rangúak, mert ezekben az országokban ezer lakos közül csak hatvan analfabéta. Tirol és Morvaországban 1000 ember közül 70-től 78-ig, Stájerországban 180, Karinthiában 240, Krainban pedig 314, az irni olvasni nem tudó.

— Szégyenletes eredményt mutat fel Magyarország — mondja a hivatalos osztrák statisztika — „mert ebben a tartományban 1000 ember közül 410 nem ismeri a betűt, tehát a lakosság negyven százaléka.

Miután meg kell nyugodnunk, hogy hazánk, dacára az 1867-i kiegyezésnek, még a közjogot ismerő osztrák kormány jóvoltából is „tartomány”-ként szerepel az Ur 1914. esztendőjében, vigasztalódnunk lehet a szomorú statisztikában, mert a magyaroknál még kulturáltlanabb népek is lakják az „összbirodalmat”, a — Gesamtmonarchiát: Galiciában 736, Bukovinában 652 és Dalmáciában 736 analfabéta akad 1000 lakos között. — Érdekes, hogy Boszniát és Hercegovinát a kormány kimutatása tiszteletben tartja, nem sorozván be a koronatarományok közé, hanem az ottani analfabétákról nem vesz tudomást...

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat mindenkor a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkesve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Egyelőre változékony idő várható, lényegtelen hőváltozással, helyenként esővel. — Sürgönyprognózis: Változékony, enyhe, elvélve csapadék.

— Bécs hódol a felgyógyult királynak. Bécsből jelentik: Weisskirchner polgármester felszólítást intézett Bécs város polgárságához, hogy a királyt felgyógyulása alkalmából most, amikor Ischlbe utazik, nagyszabású ünnepelésben részesítse. A program szerint Schönbrunn-tól egész a bécsi pentzingi pályaudvarig végig sorfalban fognak állani az egyesületek s a községek.

— Változások a vezérkarban. Bécsből jelentik: Zuccari Wasserthal Sándor lovag vezérkari ezredes, a vezérkar instrukciós irodájának főnökét legközelebb dandárparancsnokká fogják kinevezni. Arról, hogy ki lesz az instrukciós iroda főnöki állásában utóda, eddig hír szerint nem történt döntés, azt hiszik azonban, hogy badoki Loos Károly ezredes, aki a vezérkar információs tanfolyamát vezette, fogják az instrukciós iroda főnökévé kinevezni.

— A máltai lovagrend követe. A kilencszáz esztendő máltai lovagrend új követet küldött Bécsbe a császári udvarba. Ma jelenti a hivatalos lap, hogy: Ó császári és apostoli királyi Felsége 1914. évi június 20-án Trauttmansdorff Nándor grófnak, a souverain máltai lovagrend ujonnan kinevezett rendkívüli követének és meghatalmazott miniszterének megbízólevelét legkegyelmesebben átvenni méltóztatott.

— A rendet ősiségére és talán hasznosságára való tekintettel, szuverénnek tekintik, mint akármelyik államot s mint ilyen küld követet a bécsi udvarhoz. A rend lovagja ma sem lehet más, mint olyan szerencsés halandó, aki tizenhat nemesi őst tud felmutatni. Magyar alattvalónak az uralkodótól kell külön engedélyt kérni, mielőtt a rend kötelékébe lép. A máltai lovagok valamikor nagyszerűen verekedtek, Szolimán szultánnak egy ízben huszezer katonáját pusztították el. Ma már csak betegápolói a csatatérnek. Háboru esetén a rend tizenkét teljesen felszerelt egészségügyi vonatot bocsát a hadügyminisztérium rendelkezésére. Jelentőség dolgában tehát az új máltai követ sok kisebb állam megbízottján túlszár.

— A szultán — a Szent István-rend nagykeresztése. Bécsi munkatársunk jelenti: A monarchia konstantinápolyi nagykövete, Pallavicini János örgróf meghatalmazott miniszter szerdán külön kihallgatáson jelent meg V. Mohamed szultán előtt. A nagykövet ez alkalommal I. Ferenc József király francia nyelvű, sajátkezű levelét adta át a szultánnak, amely igen bensőségteljesen írott levélben a király üdvözlö a szultánt abból az alkalomból, hogy a Szent István-rend nagykeresztjét adományozta neki. Pallavicini örgróf ugyancsak a királyi levél kíséretében átnyújtotta a szultánnak a legnagyobb magyar kitüntetését.

— Ferenc Ferdinánd a boszniai hadgyakorlaton. Mosztárból jelentik: A trónörökös ma ideérkezett. A pályaudvaron a polgármester és a hatóságok üdvözölték. Az üdvözlés után a trónörökös autóba szállt és megtekintette a várost. A mecesnél a török ifjuság állott sorfalat s a néphimnusz énekelt. A trónörökös integetéssel üdvözölte az ifjakat. A város ünnepi díszet öltött s amerre a trónörökös haladt, mindenütt a Habsburg dinasztiát éltették.

— Ismét új ágyuk! Bécsből jelentik: Már a múlt évi nagy hadgyakorlatok alkalmával, amelyek Tabor környékén tartottak, kipróbálták az új ágyutípusokat tábori hasznavehetőségük szempontjából. Most, hogy az új ágyukat lövészeti technikai szolgáltató képességük szempontjából is kipróbálták, az ezidei, Nyugatmagyarországban tartandó nagy manőverek alkalmával történik a Skoda-gyár, az Erhardt-művek és bécsi tüzérségi arsenál által épített tábori tarackütegek utolsó kipróbálása. Ez alkalommal az egyes konstrukciós rendszerek utolsó beható megvizsgálása történik és ennek eredménye alapján fognak végleg dönteni afelől, hogy melyik modellt válasszák ki a három közül a tüzérség felszerelésére.

— Vilmos császár a sziléziai vadászaton. Techenből jelentik: Vilmos német császár ősszel vendége lesz gróf Lorisch-Moenich sziléziai helytartónak és résztvesz Zolrban rendezendő vadászatokon, amelyeken valószínűleg Ferenc Ferdinánd trónörökös is megjelenik.

— A második vágány. Az Arad-Békéscsaba között készülő második vasútvágány közgazgatási bejárását ma délelőtt tartották meg Aradon a városháza tanácstermében, ahol az érdekelt törvényhatóságok, községek kiküldötteinek jelenlétében megállapították az eddigi egyetlen sinpárral párhuzamos második vágány utját. A bejárást holnap folytatják.

— Aruló német őrmester. Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti, hogy az itteni térparancsnokság tegnap letartóztatott tisztviselője, mint a kihallgatás folyamán kint, Pohl őrmester, aki az első mérnökfelügyelőséghez tartozik. Az ügy különben nagyobb mérveket kezd ölteni, ami abból is kint, hogy ugyanebben az ügyben letartóztatott egy Blumenthal dr. nevű egyént is.

Berlinből jelentik: A „Vossische Zeitung” szerint még további letartóztatások várhatók. A Drezdában letartóztatott Blumenthalról azt hiszik, hogy a Blumenthal név csak álnéve. A Pohnál lefoglalt iratokból állítólag kint, hogy Oroszország összeköttetésben állott a gyanúsított emberekkel.

Berlinből jelentik: A letartóztatott Pohl őrmester ügyében a lapok arról értesülnek, hogy egy keleti erődtítmény terveinek elárulásáról van szó. Düsseldorfban letartóztatták a majnai rézmű- és gépgyár könyvelőjét és két munkását. Utóbbiak gránátgyújtókat loptak, melyeket azután a könyvelő egy idegen hatalomnak adott el.

— A szerb konkordátum. Rómából jelentik: Az osztrák-magyar kormány által támasztott óhajások és követelések figyelembevételével ma megkötötték a Vatikán és Szerbia között a konkordátumot. A szentszék nevében Carelli pápai államtitkár-helyettes, a szerb kormány nevében pedig Vastie dr. delegátus írták alá a konkordátumot. Ebből az alkalomból a Reichspost azt írja: A szerb konkordátum nem kizárólag egyházi, hanem egyuttal politikai jelentőségű ügy is, egyrészt azért, mert érinti Ausztria-Magyarország történelmi jogait, amelyeket mint a balkáni katolikusok protektora gyakorol és ebből kifolyólag számos áldozatot hozott lelkészek, kolostorok és iskolák céljaira, másrészt pedig azért, mert Szerbia eddig a katolikus egyházat rendkívül barátságtalanul kezelte, politikai szempontból az Ausztria-Magyarországgal való rivalitása miatt.

— Adókievetés. Arad város területén működő adókievető bizottság június 27-én szombaton délelőtt 9 órakor a pénzügyi palota Andrássy uti oldalán levő hivatalos helyiségében az 520 kivetési tételtől a 620 tételig a következő foglalkozások utáni adókat tárgyalja: Diszmiáru kereskedő. Derékfűző készítő. Dohánytőzsdés. Dívatkereskedő. Drogeria tulajdonos. Ecetkereskedő. Ékszerész. Élővirágkereskedő. Élelmiszerkereskedő. Előnyomdatulajdonos. Erdőbérlet. Esernyős. Esztergyályos. Építőiparosok.

— Mennyit ér a színésznő haja? Párisból jelentik: A sajnai törvényszék tegnap érdekes kártérítési pört tárgyalt. A „Moulin Rouge” egy szépségéről híres fiatal nőtagja, Brohier Emilienne pörölte a mulató fiatal fodrászsegédét, Parent Honorét. A pör előzményei tragikusak. A múlt esztendő augusztus havában történt, hogy a mulató kedvelt, fürgé ujjú fodrásza ondulálás előtt étherrel mosta meg Brohier kisasszony haját. Az éther valahogy tüzet fogott és Brohier Emilienne borzalmas sérüléseket szenvedett. Az elcsúfított művésznő a kórházban azt vallotta, hogy a fodrászsegéd cigarettára gyújtott és ez okozta katasztrófáját. A törvényszék Parent Honoré gazdáját 45.000 frank kártérítésre ítélte, mert az indoklás szerint Brohier kisasszony művészi pályájának végét vetett a tragikus szerencsétlenség.

— A szász-meiningeni nagyherceg meghalt. Bad-Wildungenből jelentik: II. György szász-meiningeni nagyherceg éjjel két óra 25 perckor hosszas betegség után, 88 éves korában meghalt.

— Péter király betegsége miatt vonul vissza. *Belgrádból* jelentik: Eddig, amikor a király belföldi fürdőben tartózkodott, az egyes miniszterek a fürdőhelyen személyesen referáltak a különböző ügyekről. Most a király állapota nagyobb kiméletet követel és az orvosok tanácsára egészen fölmentette magát azáltal, hogy a hatalom gyakorlását a trónörököse ruházta. A proklamáció szövegéből kitűnik, hogy ha a király gyógyulása megkívánná, a régenség nemcsak a gyógyulás tartama alatt állna fenn, hanem esetleg visszatérése után is, ha az orvosok véleménye szerint ez szükséges lenne. Lehetséges, hogy a király — ha szerb fürdőkben nem gyógyul föl — külföldre megy. Tegnap délután a király, mielőtt elutazott, elépett a diszszázad előtt. Arcán bizonyos bágyadság látszott, egészben véve azonban állapota nem kedvezőtlen. A király nem valami akut betegségben szenved, hanem régi reumás bántalma kínozza, amely agg kora miatt különös gondozást igényel. *A lemondásról elterjedt híreknek nincs tényleges alapjuk.* Annak, hogy a királyi hatalmat a trónörököse ruházták, *semmi politikai jelentősége nincs.* A hír főképp abból keletkezett, hogy a királyi hatalom átruházásáról előzőleg nem tudtak és a dekrétum általános meglepetést keltett. A ma reggeli lapok legnagyobb része a király tényét nyugodtan kommentálja.

— Borzalmas öngyilkosság. *Pécsről* jelentik: *Brauner Ferenc* mecsekszabolcsi főaknász 13 éves Vilmos nevű fia tegnap délután borzalmas módon vetett véget életének. A fiúcska ugyanis egy fára felakasztotta magát s mikor már a kötélen függött, revolverrel a fejébe lőtt. Mire észrevették, már halott volt. Az orvos megállapította, hogy a lövés maga is halálos lett volna, mégis a halál közvetlen oka a fulladás volt. A fiú eddig inas volt egy fűszerkereskedőnél, édesapja azonban elsején a bányában, ahol most sztrájk van, akarta alkalmaztatni.

— A Schmidt-cirkusz valahányszor Aradra jön, minden alkalommal a legújabb, a legszenzációsabb attrakciókból állítja össze műsorát és nem csoda, ha kiváló és határozottan nagyszabású cirkuszvállalata a külföldön is jó hírnévnek örvend. Arad cirkuszpártoló közönsége már az első este megérdemelt pártfogásban részesítette a cirkuszt, amennyiben annak hatalmas ponyva sátorát zsúfolásig megtöltötte. Kezdve Schmidt igazgató és neje kitűnő és precíz modern lóidomításaival, végig az egész előadás magas nivóju, élvezetes, elsőrangú szórakozást nyújt. Felemlítésre méltóak: Tömegidomítási egyveleg. 3 elefánt, 1 zebra, 8 schottlandi ponny, együtt idomítva és elővezetve E. Gantier által. Cowboys, a világ legjobb ugrói. Schmidt Sándor ugró iskolalovasa. Les Zanetti fogoró-művészek. Schmidt és neje modern lóidomításai. Alberto László Duo zenebohócok. Slema kapitány eredeti bur éleslövő. Öt Faludi világ-hírű magyar akrobaták. Les Clarios a repülő csillagok. Rheingold a ballettáncos ló és ballerina. The See pekingi udvari művészek. Sabino és Forry Manega komikusok. Stutzbarth M. orosz jockey.

— Pusztító felhőszakadás. *Nagyváradról* jelentik: Bihar megye keleti részén ma óriási felhőszakadás pusztított, amely megduzzasztotta a folyókat úgy, hogy azok kiöntéssel fenyegetnek. Több községet elárasztott a víz, amely különösen Magyaroséke, Vaskóh és Belényes természetben tett nagy kárt.

— Hungária kávéházban folyó hó 27-től, szombattól kezdve Káló Géza, nagyenyedi cigányprimás teljes zenekarával, külföldi utjáról visszatérve, tíz estén át hangversenyt tart. 3948

— Baleset a repülő-versenyen. Bécstől jelentik: A nemzetközi repülőgépversenyen ma két baleset is történt. *Desbrueres* francia pilóta orosz gépen szállt föl s a levegőben oly hirtelen fordult, hogy gépe elvesztette egyensúlyát és lezuhant. A gép összetört, az aviatikusnak semmi baja sem történt. Ugyanígy járt *Chevilard* híres francia aviatikus, aki érzékenyebb zuzódást szenvedett. *Chanteloup* francia pilóta igen érdekes mutatványt produkált. *Boulet* aviatikussal együtt szállt fel és amikor ezer méter magasban volt, hirtelen megállította a motort és lassan leszállt. A nagy közönség zajosn megtapsolta a bravuros mutatványt.

— Kifosztott üzlet. Az éjszaka betörők jártak özv. Szabó Sándornénak a Kosár-utca 1. számú házában levő üzletében. A betörők az udvar felől hatoltak be s elvitték 90 korona értékű szivart, 10 korona készpénzt és fűszerárukat. A rendőrség nyomozza az ismeretlen tetteseket.

— Pap Lajos fogorvosi gyakorlatát Andrassy-tér 20. szám alól, Andrassy-tér 7. szám alá (Réthy-ház, Minorita-templommal szemben) helyezte át. 3592

— Postacsomag, ajánlottlevél és utalvány feladási könyvek egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában József főherceg-ut 22. sz., a Kossuth-szoborral szemben.

— Harminc százalékkal olcsóbb lett a gyermekkosci a Fischer Nagy Áruház Gyáriraktárában Aradon, Szabadság-tér 12. szám alatt, ahol a legelegánsabb, legfinomabb és a legnagyobb választék található.

— Ügyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

— Vidékiek bármily megbízással a Messenger-Boy vállalatához bizalommal fordulhatnak. Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816.

ARADI KÖZLÖNY

1914. évi július 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlönyre.

Az Aradi Közlöny ma Magyarország legelterjedtebb, legértelmesebb és legkedveltebb vidéki napilapja. Hétköznaponként 16-20, vasárnap és ünnepnaponként 28-36 oldalon jelenik meg. Az Aradi Közlöny-t a közönség minden rétege olvassa, épen ezért egyben a legjobb hirdetési organum is.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

egy hónapra 2 K. — fill.
negyedévre 6 " — "

Vidéken:

egy hónapra 2 K. 40 fill.
negyedévre 7 " — "

Minden legalább negyedéves előfizető, (akkor is, ha havonként fizet elő), továbbá, ki időközben lép vagy most lépett előfizetőink sorába, ajándéku ingyen és bérmentve kapja

az Aradi Közlöny

Nagy Képes Naptárát

az 1914. évre.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Ügyvédek egymás ellen.** *Budapestről* jelentik: Amikor a Szabadkai Egyesült Gőzmalom részvénytársaság összeomlott s magával rántott sok szegény embert is, elkésereedett pörököt zudítottak a megkárosultak a Szabadkai Takarékpénztár nyakába, mert ez az intézet finanszírozta a malmot. A pörököt *Pleszkovich* Lukács dr. szabadkai ügyvéd adta be és a bankot *Fischer* Jákó dr. képviselte. E pereskedések alatt *Pleszkovich* súlyosan megtámadta *Fischert*. *Fischer* feljelentette a szabadkai ügyvédi kamaránál emiatt ellenfelét, akit feddésre ítélte a fegyelmi választmány az ügyvédi tisztesség indokoltan meghurcolása miatt. *Pleszkovich* megfélebbelte a határozatot. A Kuria tanácsa *Vavrik* Béla elnökle alatt megsemmisítette az ítéletet és felmentette *Pleszkovichot*, mert nem látta megcáfoltának, hogy tényleg a bank tette tönkre a kárvallotakat, ugyanaz a bank, amelynek *Fischer* igazgatója és ügyésze is volt.

§ **Börtönre ítélt rendőr.** *Szegedről* jelentik: A szegedi tábla tegnap ítélkezett az óbecsei rendőrség két brutális tagja: *Hajdu* György és *Varga* Sándor felett. A rendőrök a múlt év augusztusában kegyetlen módon elverték és megkínózták *Pénzes* Pál bérkocsist, aki, mint a vizsgálat kiderítette, nem vétett senki és semmi ellen. A bérkocsia, aki husz napon túl gyógyuló testi sérüléseket szenvedett, följelentette a brutális rendőröket és az újvidéki törvényszék *Hajdu* rendőrt egy évi börtönre és hivatalvesztésre, *Vargát* pedig nyolc napi fogházra ítélte. A szegedi tábla most helybenhagyta a törvényszék ítéletét. A főügyész semmiségi panaszt jelentett be súlyosbításért.

§ **Mi történt a moziban?** *Budapestről* jelentik: *Berger* Ferenc kereskedő a moziban volt feleségével s közben a feleség est sugta a férj fulébe:

— Valaki megcsipte a nyakamat!

Hirtelen hátrafordult a férj és úgy látta, hogy egy ur ép akkor kapja el kezét felesége nyakától. Gyorsan felpofozta *Berger* a gyanuba vett urat és hamar a kellő sértéseket alkalmazta. Sz. Andor és társa, *K. Ferenc*, ki szintén kapott a sértésekből, a járásbíróshoz fordultak, mert ártatlannak érezték magukat. *Tóth* László dr. járásbíró előtt a tanúk tényleg igazolták is, hogy Sz. Andor csak az előtte levő szék támlájára könykölt és *Bergerné* s férje tévedésben voltak. A bíróság erre elítélte az inzultus és a sértések miatt *Berger* Ferencet, de figyelembe vette az enyhítő körülményeket, hogy tudniillik ő a legjobb hírszemű felháborodásában osztotta a pofonokat s így csak csekély pénzbüntetést rót reá a bíróság.

§ **Felmentés a receptcsalási pörben.** *Mármaroszigetről* jelentik: Az itteni törvényszék hat napos tárgyalás után ma ítélkezett *Székely* Miksa gyógyszerész és társainak receptcsalási ügyében. A törvényszék a vádlottakat felmentette.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	267
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	251
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	251
Nyomda	251

— **Tenyészállatdíjazások.** Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület a földművelésügyi minisztérium támogatásával június hó 7-én Simonyifalván, június 14-én Almáskamaráson tenyészló- és szarvasmarha díjazást, június hó 21-én pedig Zarándnádason tenyészmarha díjazást rendezett, mely alkalmakkor a lovagnál 2000, a szarvasmarhánál pedig 2500 korona lett kiosztva díjakban a kistenyésztők között. Ezen kívül okleveleket nyertek Czárán János seprősi, Fikler József nagykamarási, Strifler Ádám almáskamarási és Fülöp Adolf felmónesi gazdák. Almáskamarás község előjárósága a díjazás rendezéséért elismerő oklevelet kapott. A gazdasági egyesületet a díjazásokon Vászárhegyi József igazgató elnök, Purgly László alelnök, Ipolyi-Keller Iván ügyvezető titkár és Kemény Szilárd titkár képviselték.

— **A kamara és az adókövetés.** Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara elnöksége a következő sorok közlésére kéri föl bennünket: Az aradi adókövető bizottság most folyó üléseiről szóló tudósítások némelyikében az olvasható, hogy az adózó polgárok gyakran elkésve kapják meg a városi adóhivatal amaz értesítését, amely közli, hogy az egyes adóalanyokra milyen összegű adót akar kivetni a pénzügyigazgatóság. Ebből a késedelemből — mondják a közlemények — keletkeznek zavarok támadnak, mert így a polgárok teljesen tájékozatlanul állanak az adókövető bizottság elé. Ezzel szemben a kamara kijelenti, hogy zavarról nem lehet szó, mert függetlenül a városi adóhivatal ezirányú működésétől, a kamara irodája a III. osztályu kereseti adót fizető minden polgárnak napokkal a tárgyalás előtt postán olyan nyomtatott levelezőlapot küld, amelyen minden szükséges adatról és tennivalóról tájékoztatja az adakozókat. Aki azonban a mai napig a kamarától független okokból nem kapta volna meg ezt a levelezőlapot, az akár személyesen, akár telefon útján (105) jelentse be ezt a hivatalos órák alatt (8—2) a kamarai irodában.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Értéktőzsdei hírek.

Budapest, június 25.

Készáru.

Amerika háromnegyeddel olcsóbb. Kereslet, kínálat nincs, változatlan áruk.

Határidő.

	Déli árszám	2 órai árszám
Búza 1914. októberre	12.79—12.80	12.85—12.86
Búza 1915. áprilisra	12.92—12.93	13.02—13.03
Rózs 1914. októberre	9.29—9.30	9.34—9.35
Tengeri 1914. júliusra	7.49—7.50	7.47—7.48
Zab 1914. októberre	7.69—7.70	7.69—7.70

As áruk 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (június 25.)

Oestrák hitel	—	—	—	—	600.75
Magyar hitel	—	—	—	—	779.—
1 ¹ / ₂ koronajáradék	—	—	—	—	79.65
Oestrák-magyar államvasúti	—	—	—	—	725.—

Felhalogtbank	—	—	—	—	401.—
Lezámitolóbank	—	—	—	—	489.50
Bassi Bank	—	—	—	—	272.—
Magyar Bank	—	—	—	—	485.75
Kereskedelmi Bank	—	—	—	—	3566.—
Rizsamurányi	—	—	—	—	615.—
Balgótarjáni	—	—	—	—	681.—
Köszöti Vasút	—	—	—	—	581.50
Városi Villamos	—	—	—	—	810.50

Bécsi értéktőzsde (június 25.)

Oestrák hitel	—	—	—	—	590.50
Magyar hitel	—	—	—	—	782.—
Oestrák-magyar államv.	—	—	—	—	683.50
Déli vasút	—	—	—	—	84.—

A Temesvári Lloydársulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése (Árak 100 kilogrammonkénti koronában.) 1914. jun. 25. Búza 75 kilogrammos 27.20—27.40, 77 kilogrammos 27.50—27.60, 77 kilogrammos 27.70—27.80, 78 kilogrammos 27.90—28.00, Rózs (prima) 21.40—21.50, (közép) 20.80—20.90, Árpa (sörtész) —, (kukorica) 13.40—13.60, Zab (prima) 13.20—13.30, (közép) 12.20—12.40, Tengeri rágó (magyar) —, (román) 14.20—14.40, régi 13.70—13.80, új 10.30—10.50, Turgonya 100 kgr. (fehér) 6.20—6.30, (rózs) 7.00—7.10.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYÁRI SZINHÁZ.

Péntek, 1914. június 26-án.

Andai Ella vendégfelléptével:

A cigányprimás.

Operette 3 felvonásban. Írták: Grünbaum és Wilhelm. Fordította: Harsányi Zsolt. Zenéjét szerzte: Kálmán Imre. Karnagy: Tilger Á. Rendező: Polgár Sándor

SZEMÉLYEK:

Rácz Pál	Polgár S.	Gaston	Gyöző A.
Laci	Ocskay M.	Cadeau	Várnai Jenő
Sári	Andai Ella	Yelva	Lenkevé
Jutiska	Pataky Vilma	Fekete	Herold Ede
VIL Heribert	Barics Gy.	Phoköty	Lászi Etel
Irinoy	Beckőné	Kenderes	Pataki Ilona.

Kezdeté este 8 órakor.

NYILTÉR.

40 H.P. teherautomobil

részére keresek helyben vagy vidéken tömegesebb fuvarozásokat minden elfogadható árban, esetleg kölcsönképen is átengedem vagy kedvező feltételek mellett is eladom.

3859

Rubinstein Mór

Arad, cs. kir. csapatok szállítmányozója.

Telefon 188.

APOLLO SZINHÁZ.

ZRINYI-UTCA. (BÁRÓ BOHUS-PALOTA.)

Péntek és szombat

A

Gettysburgi csata

Realistikus háboru film.

Az amerikai polgárháboru döntő ütközete 1863.

július 1., 2. és 3-án.

A hires

Meade

tábornok vezénylete alatt.

Kezdeté pontban 5 órakor.

Rendes helyárák.

1343

MENETREND.

Arad—Nagyvárad.

Arad	1.	5.00	6.20	8.20	11.42	4.15	9.39	4.51
Csaba	6.	6.27	7.23	9.23	1.12	5.19	11.01	6.54
	i.	6.49	8.19	11.40	1.38	5.56	1.47	1.47
Nvárad	6.	9.40	12.01	2.15	4.—	8.20	3.54	8.54

Nagyvárad—Arad

Nagyvárad	i.	6.00	8.01	10.10	1.15	4.40	7.52	1.14
Csaba	6.	8.12	11.08	12.37	4.34	7.22	11.04	8.26
	i.	11.27	11.27	2.05	5.57	7.29	9.06	4.22
Arad	6.	12.32	12.32	3.11	6.59	9.03	10.09	5.57

A vastag számok a gyors-, a dült számok a motor-, a rendes számok a személyvonatokat jelzik.

Árlejtési felhívás!

Medgyesegyháza község 26/911. számú határozatával 1 mélyfúrású ártezi kut létesítését szándékolván, erre nyilvános árlejtést hirdet. A furás a község belterületén munkaadó által kijelölendő ponton készítenő előirányzott mélység 400 méter a befutó csőakat külső átmérője 3¹/₂" = 89 mm. A kijelölt ponthoz legközelebb eső mélyfúrású kutak Cs. Apáca Kétegyháza. Ajánlatot csak az erre a célra szolgáló úrlapon lehet tenni, mert ettől eltérő ajánlatok figyelembe vételét nem fogadják. Az ajánlati úrlapon az alkalmazandó csővek anyaga, külső és belső átmérője és kapcsolási módja pontosan megadandó. Ajánlati úrlap, furási feltételek és szerződésminta a község előjáróságánál díjtalanul kapható s megegyezik a m. kir. belügyminisztérium műszaki osztálya által használtakkal. Csakis oly vállalkozók ajánlata vétetik figyelembe, kik hivatásszerűleg foglalkoznak a kútfúrással. Ajánlattevők tartoznak bánatpénzül ötszáz koronát, vagy ilyen értékű s állami

munkálatokkal óvadékképes értékpapírt letétbe helyezni. A letétnyugta az ajánlatához csatolandó. Bánatpénznél külső ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi július hó 20-ig az előjáróság címére zárt borítékban „Ajánlat Medgyesegyháza község mélyfúrású kutjának építésére” címmel küldendő vagy adandók be, később, távirati úton érkezett, vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. A beérkezett ajánlatok Medgyesegyháza község házánál 1914. évi július hó 21-én 8 órakor fognak felbontatni. A felbontásnál az ajánlattevők, vagy meghatalmazottjaik jelen lehetnek. Az ajánlattevők ajánlataikkal a 83000/1907. B. M. számú Közzététési szabályrendelet értelmében a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. A község fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az árára való tekintet nélkül szabadon fog választani, esetleg a furás létesítése tárgyában másként intézkedik.

Medgyesegyházán, 1914. évi június hó 23-án.

3933

Előjáróság.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 245.

Ajánlja

Költözködők figyelmébe

villamos világítási berendezéseket
villamos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villamos csillárokat, villamos fő-
szedényeket, villamos vasalókat,
villamos hajszűtő vasakat, Wolfraz-
ámpákat és mindennemű villa-
mos cikkeket. 46

422—914. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a város tulajdonát képező fa-
és fémipariskola valamint az árva-
házépületnek eternittal való fedése
iránt folyó év június hó 30-án d. e.
1/2 11 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leendő a kikiál-
tási ár 50/0 a készpénzben vagy el-
fogadható érték papirokban.

Az árlejtésen részt venni csak
írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be, s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a bá-
nompénz mellékelve van, s ha az
ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
árlejtési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az árlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székeinek 1914. évi június hó 22-én
tartott üléséből.

A gazdasági szék.

14861—1914

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter a
7646/Elnöki B. 1914. sz. körrende-
letével következőleg intézkedett:

Az 1913. évi október hó 15.
éről 11870 elnöki B. szám alatt
kelt körrendeletem kapcsán közlöm
a törvényhatósággal, hogy a cs.
és kir. hadügyminiszter urral egyet-
értőleg létrejött megállapodás ér-
telmében a csapattestek (osztályok)
intézetek) az utolsó fegyvergyakor-
lat alól, a véderő törvény 48 §-a
1. pontja hetedik bekezdése alap-
ján való felmentés kedvezmé-
nyének tényleges szolgálatban
álló egyének részére való meg-
adásáról az elsőfoku kiegészítési
hatóságokat csak az illető hadköte-
lesnek szabadságolása, illetőleg
nem tényleges viszonyba való helye-
zése alkalmával fogják értesíteni.

Ha azonban tartalékos vagy
póttartalékos részesítették a véderő
törvény 48. §-a 1. pontja hetedik
bekezdésének b) betűje alapján
ebben a kedvezményben ekkor
az illető parancsnokság az elsőfoku
kiegészítési hatóságokat a ked-
vezmény megadásáról esetről-esetre
azonnal fogják értesíteni.

Felhívom a törvényhatóságot,
hogy ezt a rendeletet tegye
megfelelő módon közzhírré és arról
tudomásvétel és miheztartás végett
járásli tisztviselőket értesítse.

Arad, 1914. június 12.

A városi tanács.

Költözködők

figyelmébe!

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett

szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Varázsló törpék csak tündérmesékben
vannak. Kis fürge varázslók azonban minden
háziasszonyok rendelkezésére állnak, akik dr.
Oetker sütőporát beszerezik. Ha beszérik azokat,
csak az Oetker csomagokra nyomtatott utasítást
kell betartani, hogy a legfinomabb süteményt
elkészíthessék s csak egy negyedórát kell a ke-
verésre-kavarásra szentelni. További fél óra
múvra már a legfinomabb kalácsot, a legéltágy-
gerjesztőbb tésztát találhatja fel az asztalra. A
dr. Oetker-féle sütőpor ugyanis feleslegessé teszi
a tészta költetését. Mindenféle tészta, amelyet
ezzel készítenek el, azonnal alkalmas a sütésre.
Es minden tészta, amelyet dr. Oetker sütőporával
készítenek, könnyen emészthető, ízös és tápláló.
Ezért az okos háziasszonyok csak azt a sütőport
használják, amelyen rajta van a védjegy: „Egy
okos fej”: mert ez a sütőpor a legjobb. 1618

A kisjenői főhercegi uradalom

mintegy 50 kat. holdnyi gyümölcsösének
termése — alma és szilva —

eladó.

A termés letakarítása a vevő feladata. —

Ajánlatok az uradalmi felügyelőség-
hez Kisjenőre címezendők. 8924

12080—1914. kh. sz.

Hirdetmény

Tekintettel a közelgő meleg időszakra a közegészség és köztiszt-
ság szempontjából felhívom a közönség figyelmét a következőkre:

Bármely, a házban kívül beszerzett élelmi és élvezeti cikk biztosan
ártalmatlaná tehető felforralás vagy főzés, vagy sütés által, mert ez uton
a bacillusok csirái elöletnek. Kenyér- és termény-félék (zsemle, kifli stb.)
a sütőben vagy a tűz felett való piritás által tehetőek ártalmatlanokká.

Ajánlatos az ivóvizet felforratni, különösen oly házaknál, ahol viz-
vezeték nincsen. A forrált és ezután lehűtött víz szokatlan ízét kevés cit-
rom lével, ecettel vagy kevés bor hozzáadásával lehet javítani.

Meghagyom és szigorúan ellenőrizni fogom, a házak udvarainak tiszt-
tán tartását. Mindennemű szerves hulladékok és rothadó anyagok az
emberek lakásai köréből és környezetéből a lehető legalaposabban elta-
karítandók, semminemű szennyvíz az utcára ki nem önthető. A lu-
tak és azok környékei tisztán tartandók, azok közelében pocsolya, sz-
mét, állat ürösztő stb. ne legyen amennyiben a kut körül föld szeny-
nyes, vagy fertőzött, az felásandó és helyében tiszta föld helyezendő.
Nem engedhető meg, hogy a kutak mellett ruhákat mossanak, piszkos
edényeket, tartányokat turoljanak. Baromfiakat tisztítgassanak s meg
akadályozandó minden művelet, melynek folytán fertőzött víz a kutba
beszivároghat. Nyílt kutak fedővel, vedrek keresztvissal ellátva legyenek.
Óvakodjunk a kutak vedreiből edénnyel való bemeztés útján vizet me-
riteni.

Elrendelem az árnyékszék, pócegödörök, emésztő gödörök és csa-
tornák mint főképp rothadó szerves anyagokat tartalmazó helyek szigorú
tisztántartását, különösen pócegödörök alapos kitakarítását, azoknak
carbóldattal vagy mészteljjel való szorgos gyakori fertőtlenítését. A
lakóhelyiségek tisztán tartassanak lehetőleg gyakran szellőztessenek.

A házak, lakások környezetéből, istálló, sertés és majorság olatkól
szemét, trágya, szűtség és gyümölcs hulladékok főtt tartányokba
gyűjtendőek és hetenként legalább kétszer kihordandók.

Állati csontok, belek és bőrök, nemkülömben más büzt terjesztő
anyagok, mellyel a levegőt megfertőzik, város területén sehol sem gyűjt-
hetőek és nem raktározhatók. Ugyancsak nem gyűjtendőek össze rongyok
sem s úgy a csontok mint a rongyok csak zsákokban szállíthatók.

Parkok, közterek, utcák, sétányok, nyilvános illemhelyek és visel-
dék s egyéb oly helyek tisztaságát, melyek a közönség közhasználatára
állanak, a közönség oltalmába ajánlom. Különös gond és figyelem for-
dítandó arra, hogy ily helyeken gyümölcs és egyéb élelmiszer hulladékok, hulla-
dékok, melyek hamar bomlásnak indulnak, szűjjel ne szórassanak. Rom-
lott vagy éretlen gyümölcs élvezetétől tartózkodjunk.

Az udvarokon lévő folyókák naponként felseprendők fertőtlenít-
dők, ezúlván kádakból a posadt vizek eltávolítandók.

Jelen rendeletemben foglalt meghagyások pontos és szigorú meg-
tartását közegelmmei állandóan ellenőrizni fogom s a mulasztók ellen
az 1876: tc. 7 §-a alapján a kihágási eljárást meg fogom indítani,
melynek során 600 kor-ig terjedhető és 60 napi elzárásra átváltóstat-
nató pénzbüntetés róható ki.

Arad, 1914. évi május hó 29-én.

Green
főkapitány.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

**háztartási
szükségletek fedezésére.**

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arc-krémek

Illatszerek

Kőlgyporok

Kölni vizek

Fogporok

Fog-krémek

Fogpaszták

Fogkefék

Szájvizek

Szappanok

Hajvizek

Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aradon.

14852—1914.

Figyelmeztetés.

Miután a törvényhatósági magyar királyi állatorvos hivatalos jelentése szerint a mészáros iparosok az 1888. évi VII. t. cz. 12. § a és az annak végrehajtásáról szóló utasítás 38—39. szakaszában előírt ama kötelezettségüknek, hogy az idegen helyről illetve más községek-ből a városunk területére behozott szarvasmarhákat 12 órán belül a marhalevél kezeléssel megbízott tisztviselőnél bejelentésük és a vonatkozó marhaleveleket egyidejűleg átszolgáltatassák, egyáltalában eleget nem tesznek, figyelmeztetjük az összes helybeli mészáros iparosokat, hogy ezen törvény parancsolt kötelezettségüknek mindenkor pontosan eleget tegyenek, mert ellen- esetben ezen mulasztásért az 1888. évi VII. törvény cikk 154. §-b) pontja alapján 200 koronáig terjed- hető pénzbüntetéssel fognak büntet- tetni.

Arad, 1914. évi június hó 13

A városi tanács.

Permetező javítások elfogadtatnak.

PATENT.

Egészségi kutszivattyuk.

E kutszivattyuk a kut-aknában képződő mérges gázokat és egész- ségtelen levegőt elvezetik, a fagy- csapon alkalmazott zuhany min- dig friss, hide levegővel hozza a vizet érintkezésbe, miáltal a víz is mindig friss üdítő és egész- ges marad. Mivel pedig az akna fedett, a levegőben uszkáló bakte- riumok az aknától elzártnak és így fertőzés alig történhet. — Az egészségi szivattyuk télen nem fagynak be, nyáron pedig állott víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden fa al- katrész mellőztetik, mert ezeknek víznyálka képződik ami a kolera, tifusz és más egyéb betegségek bacillusainak valóságos tenyész- telepeivé változhat.

Régi rendszerű kutszivattyuk átalakítását elvállalok.

Patent tűzfecskendők.

Patent borszivattyuk.

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyu készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

(Egy tanonc felvételük.) Perme-
tező javítások elfogadtatnak.

Menetrend.

Arad—Brád.

Arad	ind.	505	552	622	653	854	1153	1240	256	420	500	709
Ujszentanna			631				1238				627	
Pankota												1000
Borossebes		411										
Honczó						1247						
Brád	érk.	655		1138	218			741	911	707		

Brád—Arad.

Brád	ind.											
Honczó			325	403	556	730	Kétegházáról VI/10-IX/31-ig vasárnap és keddi napotól naponta	936		137	430	
Borossebes										838	745	
Paukotta												
Ujszentanna		602					738		1010			715
Arad	érk.	652	727	1034	848	131	815	350	1134	624	748	845

Ujszentanna—Kétegyháza.

Ujszentanna	ind.	643	942	1442	857	606	809
Kétegyháza	érk.	815	1111	224	541	747	952

Kétegyháza—Ujszentanna.

Kétegyháza	ind.	405	538	750	1047	301	624
Ujszentanna	érk.	554	725	923	1233	443	753

Borossebes—Menyházafürdő.

Borossebes	ind.	1018	csak ünnep- és vasárnap	1245	naponta	640
Menyházafürdő	érk.	1133	VI/1—VIII/31-ig	152	VI/1—VIII/31-ig	747

Menyházafürdő—Borossebes.

Menyházafürdő	ind.	naponta	512	225	csak ünnep- és vasárnap	524
Borossebes	érk.	VI/1—VIII/31-ig	615	350	VI/1—VIII/31-ig	630

A vastag számok a gyorsmotor-, a rendes számok a motoros-,
a dűlt számok a személyvonatokat jelzik.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és
„Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.
Peppo hintőpor „ „ „ 70 fillér.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 3 nap alatt
mindenki meg-
szabadul a Ha-
jór-féle ANA-
GALLIN haszná-
lata által. —
Kezelése igen
egyszerű, nem
piszkít, nem ra-
gadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra.
Ára használati utasítással együtt. 70 fillér.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és telje-
sen csak a „Phenolsav“-val eszkö-
szölhető. A butorokat nem rontja, még a
petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen“. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy ba-
juzt a legzebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül,
hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-
tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

428—1914. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a Kápolna-utcának a Flórián-
utczától a Lipót-utczáig terjedő
részén Sohne csatorna készítése
iránt folyó év június hó 30-án d. e.
1/11 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 2620 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiál-
tási ár 50%-a készpénzben vagy el-
fogadható értékpapírokban.

Az árlejtésen részt venni csak
írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be, s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a bánom-
pénz mellékelve van, s ha az ajánla-
tot tevő kijelenti, hogy az árlejtési
feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnak urnál az árlejtést
megelőzőleg is megegyeztetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1914. évi június hó 22-én
tartott üléséből.

A gazdasági szék.

15977/1914. kh. sz.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy folyó hó
26-ától a pénteki heti piacok, va-
lamint a következő országos allat-
vásárok a Birkás-dűltben lévő új
vásártérre lesznek megtartva.

A városban járványosan fellé-
pett száj- és körömfájás miatt csak
lovak és a m. kir. földmívelőügyi
miniszter 49388.—III.—A.—8. sz.
rendelete értelmében kivételesen
levágásra szánt sertések is felhaj-
thatók. Arad város területéről vagy
területére látón vagy lőfogatu ko-
csin, más községből vagy más köz-
ségtől kizárólag lőfogatu kocsin, a
zárlat tartama alatt az aradi heti
piacok vagy vásárokról sertéseket
csakis Arad város területére és
Aradvármegye területén fekvő köz-
ségekbe szabad lőfogatu kocsin el-
szállítani, ellenben más törvény-
hatóság területére, avagy Horvát-
Szlavonországokba, Bosznia és
Hercegovinába, Ausztriába és a
vámkülföldre áttilon miniszteri en-
gedély nélkül elszállítani tilos.

A vásártérre vezető utirányok:

A Gróf Károlyi Gyula-híd felől
érkezők részére: Boczkó, Asztalos
Sándor-utca, Szabadság-tér, Vörös-
marthy, Deák Ferenc, Fábrián,
Batthyányi, Kossuth, Vécsey és
Kasza utca.

A Pécskai- és Kürtösi-úton ér-
kezők részére: Pécskai-ut, Fásor,
Kossuth- és Vágóhid-utca.

A Nagyváradi és Gróf Tisza
István ut felől érkezők részére:
Nagyváradi, illetve Gróf Tisza Ist-
ván-ut, Boros Béni-tér, Karolina,
Varjassy József, Kossuth és Vágó-
hid-utca.

Arad, 1914. évi június 24-én.

Green Nándor s. k.
főkapitány.

agymennyiségű

maculatura

eladó.

Konstantinápolyi kenyér-sütő-vállalat.

Tisztelettel értesitem Aradváros közönségét, hogy f. hó 23-án Deák Ferenc-utca 18 sz. alatt egy jól berendezett

Komlóskenyér sütődét és elárusító üzletet

nyitottam, hol naponta kétszer, u. m. reggel 8 és d. u. 2 órákor frissen sült komlóskenyér, mely nem savanyodik, nem penészedik és ize kitűnő, áll a m. t. vevőközönség rendelkezésére.

Viszontelárusítóknak kedvezmény

Sütésre kenyeret elfogadok reggel 8 és délután 2 órákor.

Kahreman Omer, pékmester.

14542—1914.

Hirdetmény.

A m. kir. honvéd hadapród iskolaiban 1914/15. tanév kezdetén az Arad sz. kir. város közönsége által alapított helyek egyike betöltendő lesz.

A pályázati feltételek a városi katonai ügyi osztályban betekintethetők és a pályázati kérvények bezárólag f. évi július hó 1-ig a város polgármesterénél nyújthatók be.

Arad, 1914. június hó 13.

A városi tanács.

3234—1914. pm.

Hirdetmény.

Cukor László asztalos és ács tanuló segély alapítványából egy Aradon felszabaduló jó magaviseletű és szorgalmas asztalos tanuló vagy felszabadult asztalos segéd ki tanonc idejét Aradon töltötte szerszámszolgáltatásban részesül.

Felhívom azokat kik az alapítvány elvezetést elnyerni óhajtják, hogy kérvényeiket a mesterük bizonyítványával, valamint a tanonc iskolai bizonyítványaikkal felszerelve hozzám folyó hó 30-ig nyújtsák be.

Arad, 1914. június 16-án.

Varjassy.
polgármester.

„PENSIO EXQUISITE“

VILLA IRENEA

VOLOSKA—ABBZIA

Előkelő ház, a festői északi strandon, közvetlen a tenger partján, csodaszép parkban, 21 elegáns berendezett szobával, erkélyekkel, saját tengeri fürdővel és kikötővel. Elsőrangú konyha.

14089—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

Tudomás és alkalmazkodás végett közönségem teszem, hogy a közönség testi épségének védelme érdekében a Weitzer János, Kánczy, László Vilmos, Forray- és Hunyadi utcában a Zrínyi-utcának pedig az Atsál Péter és Rövid-utca közötti kocsiján a sebeshajtást betiltom és ezen tilalmat a megnevezett utcákban elhelyezett táblákkal kiíratom.

Figyelmeztetem a járművek vezetőit, hogy azok akik ezen tilalmat áthágják az 1879. évi LX. t.-c. 120. §-a alapján három napig terjedhető elzárással és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők és ugyan ezen büntetés éri a jelen lévő tulajdonost, vagy gazdát a ki kocsijának vagy szolgálatában lévő más személynek ezen kihágását észre veszi és annak azt meg nem tiltja.

Arad, 1914. évi június hó 4-én.

Green Nándor s. k.
főkapitány.

Az egész világon szabadalmazott és a használatban bevált nagy jövelmet biztosító tömegcikk forgalomba hozására Arad-megyére egyedárusítót keresünk. Bemutatása pénteken délelőtt 10. órától 1-ig a Fehér Kereszt-szálló 15. sz. szobájában.

3929

15977—1914. kh. sz.

Vásári hirdetés.

Arad szab. kir. városban az idei nyári országos vásár folyó évi július 3-ától bezárólag július 7-ikéig fog megtartatni. Az állatvásár a Birkás dűlőben lévő új vásártéren július hó 3., 4. és 5-én tartatik és arra július hó 3-án reggel 4 órától kezdve, az Aradon járványosan fellépett száj- és körömfájás betegség folytán csak lovak és levágásra szánt sertések hajthatók fel. A sertések Arad város területéről vagy területére, lábón vagy lófogatu kocsin, más községekből vagy más községbe, kizárólag lófogatu kocsin.

A zárlat tartama alatt az aradi hetipiacok vagy vásárokról sertéseket csak az Arad város területére és Aradvármegye területén fekvő községekbe szabad lófogatu kocsin elszállítani, ellenben más törvényhatóság területére avagy Horvát-Szlavon országokba, Bosznia és Hercegovinába, Ausztriába és a vámkülföldre külön ministeri engedély nélkül elszállítani tilos.

A vásártérre vezető utirányok:

A Gróf Károlyi Gyula hid felől érkezők részére: Bockó, Asztalos Sándor-utca, Szabadság-tér, Vörösmarthy-, Deák Ferenc-, Fábrián-, Batthyányi-, Kossuth-, Vécsey-, és Kassa-utcák.

A Pécskai- és Kürtösi-uton érkezők részére: Pécskai-ut, Fásor-, Kossuth-, és Vágóhid-utca.

A Nagyvárad- és grf. Tisza István-ut felől érkezők részére: Nagyvárad-, grf. Tisza István-ut, Boros Béni-tér, Karolina-, Varjassy Vözei-ut, Kossuth-, és Vágóhid-utca.

Arad, 1914. június hó 25.

Green Nándor s. k.
főkapitány.

Figyelmeztetés.

Az elkerített lóvásártérre is szabad szekérbe fogott lovat bevinni, de csak akkor, ha a szekérbe fogott lovak is szabályszerű marhalevéllal vannak ellátva.

Aki a szekérbe fogott lovakat nem szándékozik az elkerített állatvásárra bevinni, marhalevél nélkül is bejuthat a külön kijelölt helyre.

Erdély**gyöngye****az Előpataki****ásványviz, el-****ösmert legjobb****üdítő és gyógyító ital.****Főraktár:****Éles Arminnál,
Aradon,**

Félliteres üveg 26 fillér.

Literes „ 36 „

427—1914. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Pöltenberg-utcának a 9 sz. házi Sohne csatornával ellátási munkálata iránt folyó év június hó 30-án d. e. 1/2 11 órákor arlejtést tart.

Krkláltási-ár: 3700 korona.

Bánompénzül leteendő a kikláltási ár 50%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az arlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan az arlejtés megkezdése előtt nyújthatók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az arlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az arlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az arlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1914. évi június hó 22-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Telefon 595.

Költözködők figyelmébe.

Ajánljuk nagy választékú jól berendezett modern villanycsilárainkat, ugyancsak elvállalunk villamos és gázcsilárok átszerelését leggyorsabban és legjutányosabban. Salves megkereséseket kérünk:

Pálincás Lajos és Társa

villanyműszerészek 1200

Arad, Deák Ferenc-utca 7.

3851—1914. p. m.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál üresedésben lévő a XI. fizetési osztályba beosztott évi 1400 kor. fizetés, 200 kor. városi pótlék, 640 kor. lakáspénz és évi 240 kor. ruhaátalánnyal javadal mazott rendőrségügyi állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képzettségüket igazoló okmányukkal másutt netán eltöltött szolgálati idejüket igazoló bizonyítványaikkal és nem a város szolgálatában állók egészségi állapotukat igazoló orvosi bizonyítvánnyal, ellátott pályázati kérelmeiket méltóságos Bárá Urbán Iván főispán urhoz címezve hivatalomba folyó év június hó 30-án déli 12 óráig nyújtsák be.

Az állás főispáni kinevezés útján fog betölteni.

Arad, 1914. június 17-én.

Varjassy
polgármester.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apró hirdetésekről:

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut 22. Acsév-palota. (Bejárat a Kosuth-szoborral szemben.) Telefon szám 151.

Az apró hirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelölendők.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

A hirdetések este fél 6 óráig vétetnek fel.

Vidékről az apró hirdetések postautalványon küldendők — a szelvényen a szöveg elfér — avagy levélbéllyegeken.

A hirdetést a kiadóhivatal kiadásra díjtalanul megszerkeszti.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban” áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

LEVELEZÉS.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Szép

fiatal asszony, vagy leány tisztességes ismeretséget keresem. Csakis komoly levelekre válaszolok, melyeket „Próba-szerencse” jelígre poste restante kérek. 3940

Középkorú

előkelő társadalmi állású ur, ki július első napjaiban Karlsbadba utazik, utitársat keres. Ajánlatok „Kellems utitárs” jelige alatt kiadóhivatalba kéretnek. 3944

ALKALMAZÁST NYER.

Német kisasszony,

ki keveset magyarul is beszél keresetk. Bársony, Szabadság-tér 17. sz. 3941

ALKALMAZÁST KERES.

Mosást és vasalást

házon kívül jutányos áron elvállal Varga Jánosné Illés-utca 39. sz. 3934

Egy intelligens

és igen megbízható, jó bizonyítvánnyal rendelkező egyén hivatali, pénzbeszedői, raktárnoki, vagy hasonló alkalmazást keres. Címek a kiadóba kéretnek. 3942

Uri házaknál

elvállalok masszírozást, hidegviz-gyógykezelést, pedikűrözést. Özv. Móra Andrásné okl. masszírozó Arad, Kassa-utca 46. 3495

KIADÓ LAKÁS.

Nádor-u 14.

Kiadó augusztus 1-re 4 utcai szoba konyha, zárt üvegezett folyosó, fürdőszobás lakás. 3865

Egy szobás

utcai lakás július elsejére Wesselenyi-utca 43. sz. a kiadó. 9338

ÜZLETEK.

Jóforgalmu

vegyeskereskedés trafik és italmérsi engedéllyel eladó. Cím a kiadóban. 3903

Öszentannán

egy jóforgalmu fűszerüzlet lakással együtt kiadó, Lutz kereskedőnél. 3937

Üzlethelyiség

kiadó Andrassy-tér 16. (Jelenleg fodrász üzlet) Bővebbet Szabó Albertnél. 3945

Az Andrassy-téren

az első emeleten, a földér kellő közepén, egy utcai lakás azonnalra, vagy augusztus hó 1-re kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

2 szekrény,

1 ágy matraccal, 1 asztal, 1 varrógép, konyhaberendezés és egyéb háztartási eszközök miatt olcsón eladók. Ugyanott egy fiatal jó háziasszony is eladó. Trombita-utca 4. szám alatt. 3935

Veszek

a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, utazó és városi bundát valamint mindenféle egyenruhát. Bleier Ignácz, ruhakereskedő Szent Pál-utca 12. 2383

Köszön salak

(slag) olcsón eladó. Katalin-fürdő pénztár, Thököly-tér. 3819

2, 2.50 és 3 méteres

szép tölgy kerítésoszlop valamint száraz portmentes darabos bükk faszén waggonszámra jutányos árban kapható, Salamon Henrik és Fia cégnél Déznán 3925

Stráfkocsi eladó

jutányos áron. Ugyanott egy új ketős számú pénzszerény eladó. Megtekinthető a Városligeti venyégútban. 3746

Legfinomabb

szepességi málna-szörp különként 2 kor., üveg 20 fill. Citrom-szörp különként 2 korona. A citrom-szörp egy-két evőkanálnyi mennyisége alkalmas egy pohár legfinomabb limonádé előállítására. Szeder-szörp különként 2 kor. 40 fill. Ribizke-szörp 2 kor. 40 fill. Földes Kelemen gyógyszerháza Arad. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszerháza. 1224

Egy doboz

100 darab hártyalen levélpapír, 50 papír és 50 selyempapír bélést boríték egy koronáért kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkezelésében. Telefon 517. 1941

KÜLÖNFÉLE.

Mindenki olyan öreg,

aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regenerátort, ezen készítménytől minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Nagy üveg ára 2 korona. Földes gyógyszerháza, Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszerháza. 1224

Ügyes kártyos

ajánlkozik mindennemű e szakba vágó munkák gyors és pontos elkészítésére, saját műhelyében és kívánatra házaknál is legolcsóbb ár mellett. Vidékre ár felemelés nélkül. Stáhl M. Határ-u. 17. sz. Stoll Béla lakatossal szemben 1897

Hehs-féle

Vasaschinabor. Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos övszer malárius fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos gyógyszerháza Aradon, Batthyány-utca. 5180

Legjobb lugmentes

arc- és kézműs a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fill. Mindkét szappan tiszta növényi zsíradékokból készül, lugmentes, a legfinomabb arcu hölgyek és gyermekek, csecsemők mosására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb fürdőszappan az Angol fürdőszappan, óriási darab 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Földes gyógyszerháza Deák Ferenc-u., Hehs gyógyszerháza Batthyány-u. 1224

Nagyobb mennyiségű különféle

cipőket és szandaloikat sikerült olcsón megvennem, melynek elárusítását a mai napon megkezdtem.

KORÁNYI
cipő és ruhaáruház
Bohus palota. 3891-1

„Matteine“

poloska- és molyirtó vállalat
Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10-45.

(Tulajdonos: Fischer.)

Elvállal teljes bérházak, szálladók, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem semmi más nem távolítottatik el, így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 3561

Arad-hegyaljai h. é. mot. vasút.

Menetrend.

Aradról—Györök—Pankota felé:

4. sz. Szemv. reggel	5.00
6. sz. Szemv. reggel	6.28
6/II. sz. Szemv. reggel	7.55
8. sz. Szemv. d. e.	10.50
10. sz. Szemv. d. u.	12.17
12. sz. Szemv. d. u.	2.40
14. sz. Szemv. d. u.	5.30
16. sz. Szemv. este	7.00
18. sz. Szemv. este	8.26

Pankotáról—Györök—Arad felé:

3. sz. Szemv. reggel	4.56
5. sz. Szemv. reggel	6.22
5/II. sz. Szemv. reggel	7.50
7. sz. Szemv. d. e.	10.48
9. sz. Szemv. d. u.	12.11
11. sz. Szemv. d. u.	2.36
13. sz. Szemv. d. u.	5.26
15. sz. Szemv. este	6.51
17. sz. Szemv. este	8.22

Györökről—Máriaradna felé:

102. sz. Szemv. reggel	4.55
104. sz. Szemv. reggel	6.06
106. sz. Szemv. reggel	7.34
106/II. sz. Szemv. d. e.	9.03
108. sz. Szemv. d. e.	11.54
110. sz. Szemv. d. u.	1.25
112. sz. Szemv. d. u.	3.47
114. sz. Szemv. este	6.37
116. sz. Szemv. este	8.06

Máriaradnáról—Györök felé:

103. sz. Szemv. reggel	5.18
105. sz. Szemv. reggel	6.50
105/II. sz. Szemv. d. e.	8.19
107. sz. Szemv. d. e.	11.10
109. sz. Szemv. d. u.	12.40
111. sz. Szemv. d. u.	3.00
113. sz. Szemv. d. u.	5.50
115. sz. Szemv. este	7.20
117. sz. Szemv. este	8.55

Az

Aradi Közlöny
apróhirdetési levelezőlapja,
valamint az

Aradi Nyomda Részv.-Társ.
kiadásában megjelent

nyomtatványok,
(postakönyvek, tartozik-követel zsebfüzet, ügyvédi nyomtatványok, stb.) kaphatók

Barna Béla
hírlap és hirdetési irodájában ARAD, Atzél Péter-utca 1 szám Zrínyi-utcai oldal. —
Telefon szám 398.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája, könyvkötészete és betűtömböntője. Kiadótulajdonos: Aradi nyomda r. t.